sosyalist

YARIN

31 Ocak 1977

Devlet Nüshası

12 ocak 1977
SAYI 9

haftalık siyasi haber ve yorum dergisi

400 kuruş

HALK NE DİYOR

sanayi sitesindeki dramın bir günlük hikayesi

Savunması olmayan emeğin alabildiğine sömürüldüğü pazarlardan biriside Ankara Sanayi sitesidir. Daha çok ağaç ve benzeri dallarda üretim yapan sitelerde işyerlerinin küçük olması, site işçisinin örgütlenmesi ve bilinçlenmesine engel olmaktadır. Bu konuya paralel olarak kalfa ve çıraklık geleneğinin sürmesi, emeğin gerçek değerinin üstüne bir perde çekmektedir. Çalışma saatleri çoğu yerde 10-12 saati bulmaktadır. % 80 i sigortasız olarak çalışan Site emekçisinin, hiç bir sosyal güvencesi de yoktur. İşin kötüsü bu konu Çalışma Bakanlığı Müfettişlerinin de ilgisini çekmez.

Genellikle Siteler'e yakın olan Hasköy Yıldız, Ulubey, Hüseyin Gazi, Solfasol köyü gibi gecekondu semtlerinden oturur işçiler. Sabahın 7 sinde yaşları 10- 16 olan işçi çocuklarla dolar caddeler. Genellikle çıraklık mukavelesiyle işe başlayan bu genç işçiler haftada en çok 250 TL ya çalışırlar.

Öncede söylediğimiz gibi hiç bir sosyal güvencesi olmayan emekçiler bütün bir hafta boyu bu 250 TL ile geçinmek zorundadırlar. Bir kısmı da bu ihtiyaçlarına ev kirasını da eklerler. Bir haftalık ihtiyacın ne olduğunu anlatmaya hiç gerek yok. Öğle yemeğine verilen süre işyerlerine göre değişir. Kimi bir kimide yarım saat yemek paydosu verir.

Bir çoğu karnını doyurmak için "Marangozlar Sitesi" diye anılan meydana gelirler. Onları bu meydana sürükleyen neden, burada kurulan pazardır. Site lokantalarından ucuz gibi görünen bu pazarın yiyecekleri hiç bir görevlinin denetiminden geçmez. Fiyat kontrolleri ise zaten hiç bir zaman yapılmamıştır. Öğle vaktinde bu pazarda gezerseniz, ellerinin parmakları eksik olan yüzlerce işçi görürsünüz, ucuza karnını doyuran ! Onlar eksik olan parmaklarından, yırtık, elbise eskisi tulumlarından ve büyükleri tarafından terazinin alttaki kefesine konan şereflerinden utanç duymadan çalışırlar.

Genellikle Kızılcahamamlıların çoğunlukta olduğu keresteciler sitesi kesimi vardır birde. Adım başı bıçkı atölyelerinin bulunduğu bir bölgedir burası. Derme çatma, her an yangın tehlikesinin bulunduğu atölyelerdir bunlar. Yangın tehlikesi her yerde vardır ama burda bir başka tehlikedir işçi için. İşyerinde yangın çıktı mı işinden olur. Bunun için patronundan çok korur çalıştığı yeri. Gelin görünki sonuç hiç de böyle olmaz. Yangın neticesinde patron "işçinin dikkatsizliği" der alır sigortadan parayı. Patronun malının sigortası var, emeğin sigortası yoktur burda.

Kenarları tamamen açık olan bıçkı atölyelerinde, işçiler orta yere bir ateş yakar, Ankaranın bilinen kışında böyle çalışırlar. O derme çatma atölyede. İşlerden en hafifi gibi görünen iş, odun satma işidir. Parça odunları kesip istifler, ya götürü ya da tartı hesabı satarlar. Patronun akrabasına ya da hemşehrisine verilir bu hafif iş de. Mevsiminde (işlerin çok olduğu zaman) geceleri de çalışırlar bu derme çatma atölyede. Işıkların zayıf olması, kolun makinaya kaptırılması ihtimalini daha da artırır. Her tehlikeye rağmen iş yetiştirirler Mobilya ve Doğrama atölyelerine. Bu işte çalışıpta kaza geçirmeyen, yani elini kolunu kaptırmayan ya da en azından makinanın fırlattığı parçayı kafasına yemeyen kimse yoktur. Bunlara benzer bir atölyede çalışırken kolunu maki--naya kaptırıp sakat kalan bir arabacı vardı. Herkes tanır sitede. Emeğini kahramanca pazarlayan bu emekçiye, patronu kocaman bir at arabası hediye etmiştir ! O da minnet borcunu ödemek için diğerlerinden daha ucuza taşır eski patronunun malını !

Site işçisinin çilesi bu kadarla bitmez! İşçilerin arasında olmayan birlik patronların arasında çok iyi bir şekilde sağlanmıştır. Filanca patronun kendisine karşı geldiği ya da aldığı parayı az bulduğu gerekçesi ile işten attığı emekçiyi başka hiç bir patron işe almaz. Bu hareket patronların dostluk ittifakının bir kuralı sayılır; bu kuralı kimse bozmaz. Bunun yanı sıra banka ve buna benzer ticari işlemlerde birbirlerini kazık atmaktan da geri kalmaz dostlar . sömürülen her insan içgüdümünde olduğu gibi, bilinçsiz tavrını koyar site emekçisi. Kendi varlığının devamı için usta kalfayı, kalfa da çırağı ezer. Sadece bölge geçerliliği olmayan bu doğal tavır sitede daha da belirginleşir, giderek yaşamın bir bölümü haline gelir.

Çocuğunu çıraklığa veren ve çıraklık mukavelesi altına imza atan her babanın, kalfa olan her gencin bu işkenceye katlanmasının bir tek sebebi vardır, o da umut. Kendi kendinin efendisi olabilme umudu.

Ama bu azıcık ileriyi görebilen bir mantık için büyük bir cesaret örneğidir. Bu örneği gösteren emekçiler ise, o kurumlaşmış ticari yapının içerisinde en fazla altı-yedi ayda kaybolup giderler. Kimse de şaşırmaz bu duruma. Açıldıktan bir müddet sonra kapanan ya da kapanmak zorunda kalan bir sürü işyeri olduğunu herkes bilir.

Aslında ihtiyaç olan fakat giderek burjuva lüksüne dönüşen mobilyaların üretimi için küçük fabrilara ihtiyaç vardır. Bunlar da makinalarla, suntalarla, kaplamalarla gerçekleşecek iştir. Bu araçların emekle yoğurulmasından sonra mobilya olur. Mobilyanın düşünceden çıkıp, ortaya getirilmesi ise düzenin gereği parayla olacak iştir. Bankaların kime nasıl kredi verdiği de ortadadır. Böylece site emekçisinin umudu sadece tok karına sıcak döşekte görülecek bir rüyadır ve suya düşeli epey olmuştur. Bunu ben kağıt üzerinde suya düşürmedim. Gerçekler o umudu çoktan silip atmıştı zaten.

Ve buna benzer olaylarla geçer günler Sitede. Sonuçta ortaya en ünlü aktörlerin dahi canlandıramıyacağı bir günlük dram çıkar. Site emekçisi bazılarına komik gelecek rolünü oynamak için para almaz. Ortaya çıkardığı yemek masaları ziyafet sofralarına, rahat koltuklar burjuva tahtlarına, kütüphaneler de göstermelik kitaplara dönüşür. Ankara'nın merkezi semtlerindeki galerilerde övgüyle teşhir edilir

Bütün bu anlattıklarım, TBMM binasının da içinde bulunduğu Ankara'da olmaktadır. İşçilerin sosyal güvencesini sağlamakla görevli bulunan Çalışma Bakanlığı da Ankara'dadır, işçinin hakkını arayan sendikalar da.

Sitelere bir gün gidip, şu ya da bu gözle bakıp içerik tayin eden bir köşe yazarı değilim. Anlattıklarımı acıklı bir romanın özetinden de çıkarmadım. Amacım, emeği sadece yüce değer olarak gören ve emeğe bakmaktan başka hiç bir şey yapmayanların ayağını yere bastırmaktır.

sosyalist YARIN

Sahibi : Cenan Bıçakçı
Genel Yönetmen : Aydın Köymen
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Ender Yiğitel

Adres : G.M.Kemal Bulvarı 112/18,Maltepe/Ankara
Telefon :29 10 42 Posta Çek No :101648
Baskı : Daily News Ofset Dağıtım : Hür—Dağıtım

ABONE ŞARTLARI
Altı Aylık : 100 TL
Bir Yıllık : 175 TL

"İLERİCİ", "DEMOKRAT" YANILTICILAR

aydın köymen

Emekçi kitlelerin nasıl sömürüldüklerini, hangi zor koşullar içinde yaşamlarını sürdüklerini gözler önüne sermek iyi bir şey. Somut olaylar karşısında emekçilerin, sosyalistlerin safında yer almak saygı duyulacak bir davranış. Yasa dışı, insanlık dışı davranışların, uygulamaların karşısına dikilmek, özgürlüğü savunmak yürekli bir tutum. Ama bütün bu niteliklere sahip olmak ve bu nitelikler doğrultusunda eylem ortaya koymak, her zaman için emekçi kitlelerden yana olmak anlamına gelmez. Aksine bu niteliklere sahip olunduğu halde, son tahlilde burjuvazinin çıkarları savunulabilir. Belki de farkında olmadan burjuvaziye hizmet edilebilir. Ve böyleleri, özellikle bilimin yaygınlaştırılmamış, işçi sınıfının bilincinin ekonomik-sosyal-siyasal bütünlüğe kavuşmamış olduğu ülkelerde sosyalist harekete burjuvaziden daha fazla zarar verirler. Çünkü belli bir dönem için kitlelerin hayranlığını kazanabilirler. Bu hayranlık giderek dokunulmazlığa dönüşür. Bu onlara kitleleri daha fazla etkileme, emekçi sınıflar hareketini saptırma olanağını kazandırır. Eğer yazarsalar, yazılarını yayınlayan gazeteler tiraj kazanır. Yok eğer üniversite de öğretim üyesi falan iseler, her konuda son fetva onlardan alınır.

Bunların en önemli, en belirgin özelliklerinden birisi de toplumun nabzını iyi ölçmeleridir. Hangi konuda, ne kadar süreyle ses çıkarmanın toplum tarafından kabullenilebileceğini çok iyi hesaplarlar. Çünkü yine belki de farkında olmadan, "değişme"den değil ama belli sınırlar içinde "ilerleme" den yanadırlar. Dolayısıyla çıkışları sürekli değil anlık, uğraşları bir bütün için değil ama ilerlemeye ters düşen parçalar içindir.

Bunlara burjuva demokrasilerinin oturmuş, kapitalizmin gelişmiş olduğu ülkelerde pek değer verilmez. Zira herhangi bir burjuvadan farkları yoktur o toplumlarda. Hele o ülkelerin işçi sınıflarının gözünde hiç bir değerleri yoktur. Ne denli tehlikeli oldukları ve kime hizmet ettikleri iyi bilinir. Bu nedenle sosyalist harekete hiç bir zararları dokunmaz. Sosyalist hareketin yanına bile yanaşamazlar.

Bunlarla uğraşmamak sosyalistler için en akıllı iş. Ama bugün bunlarla uğraşmak ne yazık ki sosyalistlerin en başta gelen görevi. Bunların etkilerini kırmak, son tahlilde kime ve neye hizmet ettiklerini açıklamak gerekiyor. Türkiye sosyalist hareketi bunların üzerinden geçerek başarıya ulaşacak. Bunlarla değil.

Şimdi Türkiyeye dönelim. Etrafımıza şöyle bir bakalım. Bunların bir sürüsü iş tutmuştur. Kimi işçi sendikalarında eğitimci, kimi emekçi kitlelerin okuduğu gazetelerde köşe yazarı, kimi de üniversitelerde öğretim üyesidir. Çoğunun dokunulmazlığı vardır. İsimleri ağızlara besmele ile alınır.

MC iktidarının Türkiyesinde iki önemli oluşum var. Bir tanesi olumsuz. MC iktidarı Türkiye ekonomisini içinden çıkılamayacak bir çıkmaza doğru hızla götürüyor. Dış ticaretten istihdama kadar tüm ekonomik göstergeler alarm zillerini çoktan çalmaya başladı. Hayat pahalılığı emekçi kitlelerin yaşamını çekilmez hale soktu. Kısacası Türkiye ekonomisi basbayağı çöküyor. Ama MC iktidarının Türkiyesinde bir de olumlu oluşum var. Böyle olması bilimin gereği. Her olgunun kendi zıddı ile gelişmesi yasasına uygun olarak, Türkiye de emekçi kitlelerin hareketliliği artıyor. Emekçi kitleler, başta işçi sınıfı olmak üzere olanları daha bir doğru kavrıyor, algılıyor. Buna bağlı olarak sınıfsal yorumunu getiriyor. Burada da kalmayıp bu yorumuyla birlikte olayların içine giriyor. Olaylara seyirci kalmıyor. Olayların içinde olayları etkilemek istiyor. Bu durum, çöküntünün yanında yeni inşanın temellerinin atılması demek. Bir yandan burjuva düzeni tüm toplumun üzerine yıkılan yapıtlarının sömürüden, yalandan, ahlaksızlıktan karılmış tuğlalarını, harçlarını fırlatırken öte yandan sömürüsüz, yalansız, haysiyetli bir dünyanın temelleri atılıyor. Bu temeller halen yıkılan temellerin üzerinde yükseliyor.

> BİR ELLERİNDE ECEVİT RESMİ, ÖBÜR ELLERİNDE SAHTE DEVRİMCİ DİPLOMASI TAŞIYANLAR VAR. BUNLARLA UĞRAŞMAMAK SOSYALİSTLER İÇİN EN AKILLI İŞ. AMA BUGÜN BUNLARLA UĞRAŞMAK NE YAZIK Kİ SOSYALİSTLERİN EN BAŞTA GELEN GÖREVİ. BUNLARIN ETKİLERİNİ KIRMAK, SON TAHLİLDE KİME VE NEYE HİZMET ETTİKLERİNİ AÇIKLAMAK GEREKİYOR

İşte bu noktada karşımıza o demin bahsettiğimiz kişiler çıkıyor. Bir ellerinde Ecevit resmi, öbür ellerinde ise sahte devrimcilik diplomaları var. Ve başlıyorlar demagojiye. Efendim, sol bölünmüşmüş. Tek umut CHP iktidarında imiş. Gerçek demokrasi ve özgürlük ortamına ancak böyle ulaşılabilirmiş. Zaten CHP de fikir özgürlüğünü örgütlenme olanaklarıyla birlikte toplum hayatına kazandırmak yolunda söz vermişmiş. Bu sözünü programına geçirmişmiş.

Şimdi burada sormak lazım ve soruluyorda. Ama ülkenin en yüksek tirajlı gazetelerine bunlar hükmettikleri, her türlü kitle haberleşme araçlarına burjuvaziyle birlikte bunlar egemen oldukları için sorular yansımıyor, yansıtılmıyor. Acaba CHP programında özgür ve demokratik bir ortam yaratmak için ne gibi önlemler getirilmiştir ? 141-142 gibi antidemokratik yasa maddelerini kaldırmayı CHP nerede, ne zaman taahhüt etmiştir ? Sol bölünmüşse eğer, solu kimler nasıl bölmüştür ? Solun bölünmesinde CHP'nin rolü olmuşmudur ?

Evet, bunlar sosyalistler tarafından hep soruluyor. Ama bu sorular yansıtılmıyor. Bu sorulara cevapları verilmiyor. Çünkü bu soruların cevabı yok. Bu soruların cevapları CHP'nin gerçek yüzünü ortaya çıkarır. O zamanda ortada emekçi kitleleri için tek bir alternatif kalır. Bu alternatif te sosyalist hareket olur. Bu böyledir. Türkiyede kitleler bu noktadadır. Eldeki diplomaların sahte olmadığını kanıtlamak için bir şanstır üstünde bulunduğumuz nokta.

Sosyalistler, burjuva demokrasisinin sınırlarını genişletmek için de mücadele verirler. Ama bu mücadelenin belirli koşulları vardır. Mücadelenin ilk koşulu kitlelere bunun bir amaç değil ama araç olduğunu anlatmaktır. Bu yapılmayıp ta, gazetelerde kapılan köşelerde, üniversite kürsülerinde, miting alanlarında tek umudun CHP olduğunu söylemekle yetinilirse, o zaman iş değişir. Çünkü sosyalistlerin hedefi burjuva demokrasisini bütün yönleriyle gerçekleştirmek olamaz. Bu olsa olsa Türkiyedeki "ileri" burjuvazinin hedefidir. Ve CHP'nin tek umut olduğunu söylemek burjuvazinin bu kesimiyle aynı çizgide buluşmak demektir. Burjuva demokrasisinin sınırlarını genişletme mücadelesinin ikinci koşulu, bunu sözle vaadeden siyasi partiyi desteklemek, onun kuyrukçuluğunu yapmak yerine, onu bu vaadlerini gerçekleştirme yönünde somut önlemleri açıklamaya zorlamak, ona baskı yapmaktır. Solun bölünmüşlüğünü eleştire eleştire bitiremiyenler, saysınlar bakalım CHP'yi kaç kez eleştirmişlerdir....

Van da deprem olunca veryansın etmek kolay iş. Depremin üzerinden henüz bir ay geçti. O veryansın eden devrimci (!) yazarlarımız, bilim adamlarımız nerede ? Her şey halloldumu ? İşte devrimciliğin sınırı burada başlar....

Rezalet ayyuka çıkınca MC'nin ders kitaplarına hücum etmek kolay iş. Daha önce nerelerdeydiniz ? Daha önceki kitaplar pekmi zararsız, pek mi doğruydu ? İşte devrimciliğin sınırı burada başlar....

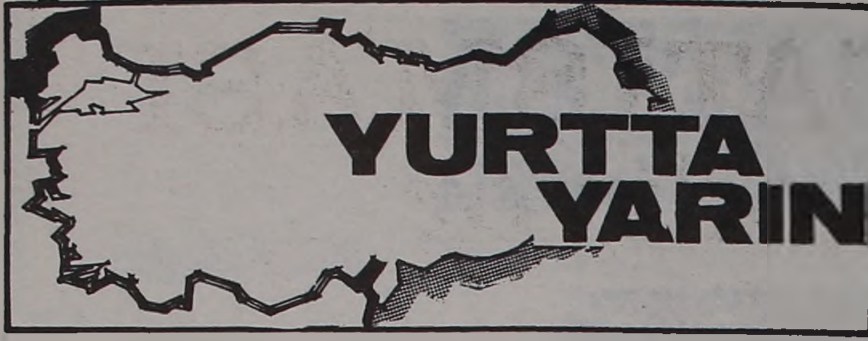
Yüzbinlerce işçi yürürken DGM yasasına karşı çıkmak kolay iş. DGM'ye ilişkin hüküm Anayasaya sokulurken neredeydiniz ? Şimdi DGM ler yok. Ama baskı, zulüm bitti mi ? İşte devrimciliğin sınırı burada başlar.....

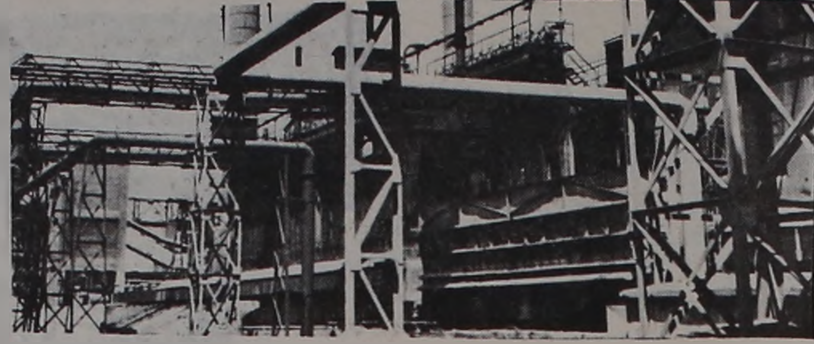
Başta da dediğim gibi, bu işi farkında olmadan yapanlar da var. Kafa değişmeden, sosyalist olunmaz. Formel mantıkla, diyalektiği kendisine rehber edinen bir hareket içinde yer alınmaz.

Bir zamanlar Ecevit'in sosyalistler için söylediğini şimdi biz bu "ilerici" "demokrat" aydınlarımız için söyleyelim : "Gölge etmeyin, başka ihsan istemeyiz."

Nasıl mı ?

CHP'li olduğunuzu, sosyalist olmadığınızı açık açık soyleyin, bitsin bu iş.........

4. Beş yıllık plan taslağına göre 1 trilyonluk yatırım hedefi için İŞÇİ ÜCRETLERİ DONDURULMALI

Türkiye "planlı ekonomi" dönemine 27 Mayıs 1960 hareketinden sonra girdi. 1961 Anayasası planı ve Devlet Planlama Teşkilatını (DPT) ekonomik ve sosyal hayatın zorunlu bir unsuru olarak öngörüyordu. İlk plan 5 yıllık olarak ve 1963-1967 yıllarını kapsamak üzere hazırlandı. Birinci Beş Yıllık Plan'ı sırası ile ikincisi ve Üçüncüsü izledi. Üçüncü Beş Yıllık Plan, 1977 yılının sonunda bitiyor. Ondan sonra Dördüncü Beş Yıllık Plan başlayacak.

Başlangıçta egemen çevrelerce "plan değil pilav" sloganları ile karşı çıkılan planlama, sonradan bu sloganların yaratıcılarınca benimsendi. Zira planlama, Türkiyede kapitalizmin geliştirilmesi için kullanılan etkin bir araç oldu.

Burjuvazinin, kendisi için yol gösterici olan ve; "Toplam tasarrufun artmasına paralel olarak özel teşebbüsün yatırımlarını arttırması, bunların hızlı ve dengeli bir kalkınmanın gerektirdiği sahalara yöneltilmesi teşvik edilecek ve bu teşvikte doğrudan doğruya kontrollerden kaçınılarak vergi ve kredi politikaları, sermaye piyasasının teşekkülü ve geliştirilmesi gibi dolaylı tedbirlere başvurulacaktır." (Birinci Beş Yıllık Plan, shf.525) gibi hem kendisine teşvik ve destek vaadeden ve hem de özel kesim üzerinde devlet denetiminin doğrudan doğruya söz konusu olamıyacağı biçimindeki ilkeleri bünyesinde barındıran böyle bir planlama anlayışına karşı çıkması zaten beklenemezdi.

Ancak bütün bunlara rağmen, hazırlanan planlar ve özellikle Birinci Beş Yıllık Plan, Türk toplumunun bir takım sorunlarına sayfaları arasında gerçekçi bir biçimde yer verdi, bu sorunların halledilmesi lazım geldiğini belirtti. Örneğin Birinci Beş Yıllık Planda; "Yüksek bir kalkınma hızına ulaşarak geliri artırmak başlı başına bir amaç değildir. Asıl hedef toplum refahını ve insan mutluluğunu artırmaktır. Kalkınma planları kalkınma yüküne katılmada ve kalkınmanın ürünlerinden faydalanmada adalete uygun bir gelir dağılışını sağlayacak şekilde hazırlanmalıdır." gibi paragraflar yer aldı. Kısacası planlar devlet arşivlerine azda olsa "haysiyetli" yönleri bulunan belgeler olarak geçtiler....

Ama Birinci Beş Yıllık Plandan bu yana Türkiye de çok şey değişti. En büyük değişiklik emekçi kitlelerde oldu. Bu kitleler hem nicel ve hemde nitel bakımdan geliştiler. Bilinçlenme dereceleri arttı. Bu gelişmeye paralel olarakda burjuvazi daha bir saldırganlaştı. Bu saldırganlığı MC döneminde daha da arttı. Bürokrat kadrolardaki menfi unsurlar tek tek ayıklandı. Devletin tüm olanakları burjuvazinin emrine verildi. Emekçiler üzerindeki ekonomik, sosyal ve siyasal baskılar giderek yoğunlaştı. Kısacası, Türkiye'nin bir burjuva cenneti yapılması için ne gerekiyorsa MC elinden geleni yapmaya çalıştı......

Şimdi burjuvazinin gündeminde ve dolayısıyla MC'nin gündeminde bu yönde yeni bir çalışma var. Bu çalışma, Dördüncü Beş Yıllık Plan çalışması. Ancak bu planın çalışmaları öncekilere hiç benzemiyor. Çünkü plan taslağı öncekilerde olduğu gibi DPT Daire Başkanlarının yönetiminde DPT'nin ilgili uzmanlarınca hazırlanmıyor. Aksine DPT dışından bir takım adamlar DPT'deki MC yandaşlarıyla kapılarında "girilmez" levhalarının asıldığı bir takım odalara kapanıyor ve plan taslağı üzerinde çalışıyorlar.

İşte bu çalışmalar geçen hafta içinde ilk ürünlerini verdi ve Dördüncü Beş Yıllık Plan alternatiflerinden birisi, ilgili hükümet üyelerine sunuldu. Sunulan alternatif, Dördüncü Beş Yıllık Plan Döneminde yani 1978 den 1983 e uzanan beş yıl içinde toplam 1 Trilyon Türk Liralık bir yatırım hedefini öngörmekte idi. Böylece "Böyyük Türkiye" hedefine biraz daha yaklaşılıyor ve Demirel'in "yakında milyarlarla değil trilyonlarla konuşacağız" biçimindeki sözlerinin gerçeğe dönüşme olanağı artıyordu. Ancak söz konusu taslak, mevcut durumda mevcut kaynaklarla böyle bir hedefe ulaşmanın olanaksız olduğunu da gayet gerçekçi bir biçimde saptıyor ve böyle bir hedefe ulaşmanın bir takım varsayımların gerçekleştirilmesi ile mümkün olabileceğini belirtiyordu.

Hazırlanan taslağın varsayımlarından bir kısmı şunlardı :

- İthalat 5 yıl içinde ancak yüzde 4 oranında artacaktır.
- Nisbi fiatlarda 5 yıl içinde hiçbir değişiklik olmayacaktır.

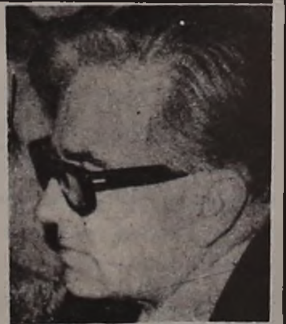
Bu varsayımları ortaya atanların ekonomi bilgilerinin kıt olduğu tartışılamayacak kadar ortada.Hele bu varsayımları ortaya atanların Türk ekonomisinin yapısı hakkında hiçbir bilgiye sahip olmadıkları apaçık bir gerçek.Ancak hazırlanan taslakta bir varsayım daha yer alıyor ki, böyle bir varsayımı ortaya atabilmek için ne bilgisiz olmak ve ne de hatta deli olmak gerek miyor. Ama böyle bir varsayımı ortaya atabilmek için sermayenin uşağı olmak ve önümüzdeki beş yılda sermayenin rahat nefes alabilmesi için tek yolun "açık faşizm" olması gerektiğini bilmek yetiyor. Çünkü varsayım aynen şöyle:

- Dördüncü Beş Yıllık Plan Döneminde 1 Trilyon Türk Liralık yatırım hedefine ulaşılabilmesi için toplumun çeşitli kesimleri, çeşitli fedakarlıklara katlanacaklar ve bu arada beş yıl süre ile işçi ücretleri sabit tutulacak, işçi ücretlerinde tek kuruşluk bir artış olmayacaktır.

Bu varsayımları gerçekleştirmenin olanaklı olup olmadığı ayrı bir konu. Nitekim öğrenildiğine göre, bu taslağı gören Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan, taslağı kendisine sunan uzmanları ( ) bilgisizlikle suçlamış. Ancak bu taslak nedeniyle bir takım şeyleri hatırlamakta da yarar var. Hatırlanacak şeylerden birisi de Halit Narin, Şükrü Er gibi sermayenin en vahşi kanadının temsilcilerinin, 1976 yılında defalarca işçi ücretlerinin dondurulması gerektiğinden söz etmiş olmaları. Yine hatırlanacak noktalardan birisi, MC bakanlarının sık sık işçi ücretlerinin memur maaşlarının çok üstünde olduğunu vurgulamaları. Nitekim daha 8 ocak günü basın toplantısında Necmeddin Erkan bu noktayı bir kez daha vurguladı. Süleyman Demirel'in sürekli olarak trilyonluk yatırımlardan bahsetmesi ise en başta hatırlanması gereken noktalardan birisi.....

1976 yılı içinde sermayenin ne denli pervasız olduğu, direkt siyasal taleplerde bulunduğu, bütün bunlara paralel olarak faşist terörün arttığı, devletin içeriden ele geçirilmek istendiği hep hatırlarda. Bütün bu girişimlere şimdi planın ve DPT'nin de açıkça alet edilmesinin katılması uzak bir ihtimal değil. Bu nedenle bütün emekten yana güçlerin, emekçi örgütlerinin, satılmamış sendikaların ve en başta emekçi kitlelerinin daha uyanık olması gereken bir döneme giriyor Türkiye......

"YABANCI SERMAYE" AÇIK OTURUMU (!) BAYTAR KARATAŞ'IN KANUNSUZLUKLARINA BİR YENİSİNİ DAHA EKLEDİ.

Şaban Karataş

Geçtiğimiz Çarşamba gecesi TV ekranlarında seyrettiğimiz ve İstanbul Sanayi Odası Başkanı Nurullah Gezgin, Türk Sanayici ve İş Adamları Derneği Başkanı Feyyaz Berker, Odalar Birliği 2. Başkanı Şinasi Ertan ve meşhur (!) Sakıp Sabancı'nın katıldıkları "Yabancı Sermaye" konulu açık oturum (!), baytar Karataş'ın kanunsuzluklarına yenilerini kattı.

Bu program dolayısıyla Baytar Karataş'ın kanunsuzluklarına şu yenileri eklendi :

1) TRT'nin program hazırlanmasına ilişkin ilkelerini çiğneyerek yasalara aykırı olarak bir programı ekranlara getirmek.

2) TRT'nin tarafsızlık ilkesini bir kez daha ve çok somut olarak çiğnemek.

Evet Karataş bu programı kanunları, yönetmelikleri çiğneyerek ekranlara getirdi. Çünkü bir kere programı,- Karataş'ın Danıştayın son kararı ile görevine son verilmesi gerekçesine dayanarak- TRT yapımcıları hazırlamamıştı. Aynı nedenden dolayı da TRT denetçileri programı denetlememişlerdi. Daha açık bir deyişle, Karataş böyle bir programın yapılmasını emretmiş ama TRT yapımcıları Karataş hukuken Genel Müdür olmadığı için bu emri yerine getirememişler, denetçiler de Karataş'ın bizzat hazırlattığı bu programı denetlememişlerdi. Oysa TRT yasasına ve yönetmeliklerine göre, denetimden geçmeyen bir program yayınlanamazdı. Eğer yayınlanırsa, buna sebep olanlar hakim huzuruna çıkarlardı.

Baytar Karataş bu programla TRT'nin tarafsızlık ilkesini bir kez daha çiğnedi. Çünkü yine ilgili yönetmeliklere göre açık oturumlar karşıt görüşlü kimseler arasında yapılırdı. Oysa ekranda boy gösterenlerin hepsi "yabancı sermayeci" idiler ve yabancı sermayenin yararlı olduğunu tartışıyorlardı.

Açık Oturuma (!) katılanlar neni söylediler? Her zamanki şeyi; "Yabancı sermaye gelsin bizi daha da zengin etsin ama ülkeyi ve halkı sömürsün" dediler.

İşte bu açık oturumun (!) hikayesi bu kadar. Bir yanda kanun dinlemeyen bir Baytar, öte tarafta da gözleri doymayan sermayedarlar. İkisinin de güvencesi MC ....

AP-MSP ÇATIŞMASI devam ediyor

MC'nin içindeki çatışma son hafta içinde bir kez daha gözler önüne serildi. Çatışmayı bir kez daha gözler önüne seren, yine MSP'nin tutumu oldu. Çatışmayı ortaya çıkaran olay, MSP'ye bağlı Sanayi Bakanlığının Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk kez olarak "ithal kotaları"nın tanzimini kendi emrine bağlamak istemesiyle oluştu. MSP, bütçeyle başlayan ve Sanayı Bakanlığı'nın 44 milyar liralık ödenekle, en büyük ödenekli ikinci bakanlık sırasını almasıyla sonuçlanan "devletin ekonomik gücünü ele geçirme" harekatının bu kez de 50 milyar liralık "ithalat kotası"nı ele geçirerek sürdürmek istedi. Böylece yatırımlardan sonra dış ticarette MSP'nin kontrolü altına girecekti.

Nitekim MSP, bu konuda da epey mesafeler kaydetti. Hem de AP'nin silahını kullanarak. Sanayi ve Ticaret burjuvazisinin "önemli" olarak niteledikleri ve hazırlanmasında her yıl aktif olarak görev aldıkları "ithalat rejimi kararı" bu yıl ilk kez Ticaret Bakanlığından alınarak, Bakanlar Kuruluna getirildi.

Yılın son günleri, Erbakan, "ithalat rejimi mutlaka Bakanlar Kurulunda görüşülecektir." derken, şimdiye dek kendi kullandığı yöntemin bu kez AP tarafından kullanılmasından duyduğu endişeyi dile getiriyordu. Çünkü, MSP bugüne kadar kendine bağlı bakanlıklarca oluşturulan şirketlerin yönetim kurulu üyelerinin seçimini dahi Bakanlar Kurulundan geçirmeme yöntemini geliştirmiş, ödenekleri için ayrıcalıklı işlemler istemişti. Bütün bu uygulamalara ise AP, çeşitli kez itirazlarda bulunmuş, her konunun Bakanlar Kurulundan geçirilmesi gerektiğini savunmuştu. İşte bu kez de MSP bu ilkenin uygulanmasını ve "ithalat rejimi kararı"nın Bakanlar Kurulunda görüşülmesini istedi.

Ancak, AP görünüşte konunun Bakanlar Kurulunda görüşülmesini kabul etmesine rağmen Ticaret Bakanlığına da çalışmalarına devam etmesini söyledi. Ve bunu yaparken de burjuvazinin tüm desteğini arkasında buldu. Çünkü burjuvazi MSP'ye bir türlü güvenmiyor, daha doğrusu MSP yi "ne yapacağı ve ne kadar ciddi olduğu belli değil" diye nitelendiriyordu. Bundan da güç alan AP'nin Ticaret Bakanı Başol, Bakanlar Kurulu toplantısının yapıldığı geçtiğimiz Cuma günü bakanlığına gitmedi. Genel Müdürlerini evine çağırdı. Çalışmalarını orada yaptı.

Şimdi ne olacağı belli değil. Ya AP burjuvaziye güvenerek Ticaret Bakanına bir basın toplantısı yaptırarak "ithalat rejimi kararı"ni açıklatıverecek ya da MSP'nin istediği olacak.

Ancak bu gelişmelerden MC koalisyonunun da yeni yaralar aldığı ortada. Örneğin Ticaret Bakanı Başol, geçen hafta yapılan ve davetli olduğu "Uluslararası Tahıl Üreticileri Toplantısı"na gelmedi. MSP'li Tarım Bakanı Korkut Özal'ın açtığı toplantının girişinde "Ticaret Bakanı Halil Başol" yazılı kart uzun süre bekledi....

Buna karşılık MSP'de, Irak ile Türkiye arasındaki boru hattının açılışına katılmadı. İslam ülkeleri ile işbirliği şampiyonluğunu kimseye bırakmayan MSP'nin böyle bir törende temsilci bulundurmayışı hükümet çatlağının bir başka göstergesiydi. Ancak bütün bunlar aynı zamanda Türkiye Burjuvazisinin çaresizliğinin de bir göstergisiydi. Çünkü burjuvazinin hükümet diye ortaya çıkardığı şey, ancak ve ancak bir "gayri ciddiler topluluğu" olabiliyordu 1976 ların Türkiyesinde.....

MC'NİN ÜNİVERSİTE HAREKATI YENİ BOYUTLAR KAZANDI.

Amaç: Faşist üniversite

BİR İBRET BELGESİ Hitler'in "milliyetçi" komandoları Alman Cumhuriyetinin bayrağını yırtıyor

RESMİ GAZETE'DE YAYINLANAN KREDİ YÖNETMELİĞİ EKİNE GÖRE İDEOLOJİK DAVRANIŞLARDA BULUNAN ÖĞRENCİLERİN ÖĞRENİM KREDİLERİ KESİLECEK.

MC Üniversite üzerinde oynadığı oyunu bütün şiddetiyle devam ettiriyor. Geçtiğimiz hafta içinde Üniversite ve çeşitli Yüksek Okullara yapılan komando saldırıları yine devam etti. 4 Devrimci öğrenci yaralandı. İstanbul Üniversitesine bağlı fakültelerin tümünde ders yapılması olanaksız hale geldi.

Komando saldırıları ve faşist işgaller MC'nin "Faşist Üniversite" planının sadece bir yönü. Planın bir de öteki yönü var. Buna göre "Faşist Üniversite"yi gerçekleştirmenin araçlarından biriside, Üniversitelerdeki devrimci öğrenciler üzerinde ekonomik baskılar uygulamak. Bu tür baskılardan ikisi geçtiğimiz hafta içinde uygulanmaya konuldu.

İlk olarak, Bütçe Komisyonunda Milli Eğitim Bakanlığı bütçesi görüşülürken, kurulmakta olan bir takım yeni üniversitelerin ödenekleri artırılırken Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ)nün bütçesindeki ödenek miktarı, üniversitenin talebine rağmen artırılmadı. Böylece ODTÜ, daha doğrusu ODTÜ'ye damgalarını vuran devrimci öğrenciler cezalandırılmış oldu.

TBMM Bütçe Komisyonunda bu yapılırken 5 Ocak Perşembe günkü Resmi Gazetede yayınlanan bir "ek yönetmelik"le, yüksek öğrenim kredisinden yararlanan öğrenciler için bir takım ek koşullar getirildi. Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan bu yönetmelik eki ile 1961 Anayasasının düşünce, vicdan ve inanç özgürlüklerine ilişkin hükümleri bir kez daha ayaklar altına alındı. Bu yönetmelik ekine göre ;

- Yurt içinde siyasi propaganda yapan,
- İdeolojik davranışlarda bulunan,
- Yurtlarda bulunması gereken barınma, çalışma, dinlenme gibi hakları ihlal eden,
- Yurtta kaydı bulunmayan kişileri yurda getiren,
- Resmi binalara asılınası mutat olan resimlerden gayrisini asan,
- Yurt binasının ve müştemilatının içinde herhangi bir yere veya dış duvarlara ideolojik ve anarşik maksatlarla yazı yazan veya resim, afiş, levha bildiri ve benzerlerini asan ve bunlara benzer hal ve hareketlerden herhangi birini yapan öğrencilerden öğrenim kredisi alanların kredileri Genel Müdürlükçe kesilecek.

Ama yönetmelik eki bu kadarla da kalmıyor ve devam ediyor. Diyor ki; "Bu hüküm, bu fiilleri toplu veya münferit olarak yurtlar dışında işledikleri doğrudan doğruya anlaşılanlar için de uygulanır." Yani yurt dışında siyasi propoganda yaptığı, bir yere bildiri ya da afiş astığı saptanan öğrencilerin de kredileri kesilebilecek....

Bu yönetmelik eki ilede açıkça görüldüğü gibi MC, Üniversite ve Yüksek Okullardaki devrimci unsurları bu seferde ekonomik baskı altına alarak sindirmek istiyor. Bunun böyle olduğu açık. Çünkü "Sosyalist Yarın" muhabiri yönetmelik ekinin yayınlanmasından üç gün sonra Ankaradaki Site Öğrenci Yurduna gitti. Yurdun dış duvarına boydan boya bir Bozkurt resmi çizilmiş ve resmin altı "Tanrı Türkü Korusun" yazan bir bez pankartla kaplanmıştı. Acaba bu pankart ideolojik değilmiydi ? İdeolojikse bunu oraya kimler asıyordu ? Niçin kaldırılamıyordu ? Bunu asanların, eğer kredi alıyorlarsa, kredileri kesilecekmiydi ?

MC ve onun Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü böyle yönetmelik ekleri yayınlamadan önce, bu soruları cevaplandırmalı. Ama burası Türkiye. İktidarda MC var ve amacı "Faşist Üniversite"

KAPİTALİZM YALNIZ İNSANLIĞ DOĞAYA KARŞI'DA SU

Sosyalist Yarın • Sayın Koçtürk, kapitalizm doğadaki yeniden üretilemeyen kaynakları süratle tüketiyor. İnsanlığın geleceği açısından bu sorun ne gibi önemli sonuçlar doğurabilir ?

O.N. Koçtürk • Kapitalizmin üretimde bağlı kaldığı ilkeler bellidir. Genelde bencil düşüncenin üretim biçimi olan kapitalizm ve onun son aşaması olarak bellediğimiz emperyalizm, burjuva toplumunu bir hayvan sürüsüne dönüştürmüştür.Bu toplumda 'insan insanın kurdudur'.

Daha da ileri giderek kapitalist toplumun ormandaki hayvan grupları arasındaki ilişki ve çelişkilerden daha acımasız ilişkiler içinde olduğunu söyleyebiliriz. Bunun sonucu olarak, yeniden üretilemeyen doğal kaynaklar da hovardaca tüketiliyor.

Endüstri Devriminden sonra eskiye nazaran daha rahat ve sömürüye daha elverişli bir ortama kavuşan ticaret ve endüstri burjuvazisi, burjuva ihtilallerinin sonuç olarak getirdiği, sosyal ve siyasal değişmelerden de yararlanmayı bildi. Sorunları insanlık açısından değil de, bizzat kendilerinin, üyesi oldukları toplum kesiminin, firmalarının çıkarı açısından değerlendiren burjuvazi ile burjuva kuramcıları, kendileri gibi insan olan işçiler dahil, üretime katkısı olan bütün varlıklardan en geniş çapta yararlanmak, onun ötesini görmemek ve düşünmemek kararındaydı.

Toplumcu düşünür ve yazarların, 'burjuvazinin utanmaz dalkavuğu' olarak isimlendirdikleri ünlü İngiliz papazı Malthus, anasından babasından miras kalmayan, üretim araçları üzerinde mülkiyet payı olmayan çoğunluğa, eğer onun emeğine gereksinme duyulmuyorsa, nın görkemli sofrasında yer ayırmıyor, yaşama hakkı bile tanımıyordu. Bunlardan bir başkası olan Mollinari'nin gözünde ise işçiler, üretimi sürdürebilmeleri için marjinal düzeyde beslenmeleri gereken adi makinalardan farksızdı. Bu adamlar böyle konuşa konuşa, kitlelerin kendileri ve çevreleri hakkındaki düşüncelerini yozlaştırdılar ve çarpıttılar. Bu arada ekonomi, haysiyetli bilim adamlarının doğruları açıkladığı bir bilim dalı olmaktan çıkarak, verimi, artık değeri artırmak ve patronların çıkarını büyütmek için buna elverişli diğer bilim dalları ile koalisyon halinde sermayenin hizmetine girdi ve bir araç oldu.

Makinalar insana(işçiye) nazaran daha çok üreten, evlenip çocuk yapamayan, patrondan kendisinden başka çocuklarına yetecek ücret istemeyen, ücretini alamayınca grev yapmayan, oy kullanmayan üretim araçları olduğu için sermaye çevrelerinin ilgisini çekti. Makineler kömür ve petrol gibi yakıtlarla besleniyor, durduruldukları zaman harcama yapmıyor, düğmesine basınca çalışıyor, konuşmuyor, direnmiyordu. Sözü uzatmayalım, patronlar daha pek çok nedenle anasından babasından miras kalmayan çoğunluğu böylece devre dışına çıkardılar ve onların emeklerine gereksinme duymadıklarından, fabrikalarına makineler yerleştirdiler. Makineler kömür ve petrolle besleniyor, hergün binlerce ton yakıt tüketiyorlardı. Doğanın yalnız patronlar için değil, insanlar için hazırladığı potansiyel enerji stokları böylece bir veya birkaç kuşağın mutlu azınlığının refahı için hunharca sömürülmeye başlandı. Yer kabuğu delindi, petrol kömür bulundu ve makineler bu kaynakları iştiha ile tükettiler. Makineler sayesinde daha çok ürettik, daha çok tükettik, daha çok savaştık ve daha çok öldürdük.

Dikkat ederseniz üretim, tüketim ve hatta öldürme doğada da vardır. Türler ve bireyler arasındaki rekabet kıyasıya devam eder doğada... Ancak akılla değil, iç güdüler, refleksler, kalıplaşmış dürtüler ve tepkiler sonucu ortaya çıkan bu mücadele, bizim ölçülerimize göre çetin ve insanlık dışı bir mücadele gibi görünse de, aslında yarar sağlayıcı ve doğa dengesini koruyucu bir mücadeledir.

Oysa kapitalist toplumun egemen kesimleri akıllarını da ortaya koymuş, kendi akılları yetmeyince, akıllı geçinenleri satın alarak kendi çıkarları doğrultusunda düşünmeye zorlamış, alet ve makine yaptırmış, yasa yaptırmış, tek yanlı bir sömürü düzeni oluşturmuştur. Bu düzende sömürülen ve tüketilen kaynağın yeniden oluşturulmasını sağlayıcı bir mekanizma yoktur. Örneğin, yakılan kömürün yeniden oluşması için binlerce, petrolün oluşması için onbinlerce yıl geçmesi gerekecektir. Hazıra hazine dayanmayacağı için, bu kaynaklar gün gelip tükenecektir. Fakat bu durum otomobil yaparak satan patronla, sevdalısını yanına alıp turistik geziye çıkan işi tıkırında kişiyi şimdilik pek ilgilendirmiyor. Sermaye sürekli olarak, üretiyor, tüketiyor, öldürüyor....

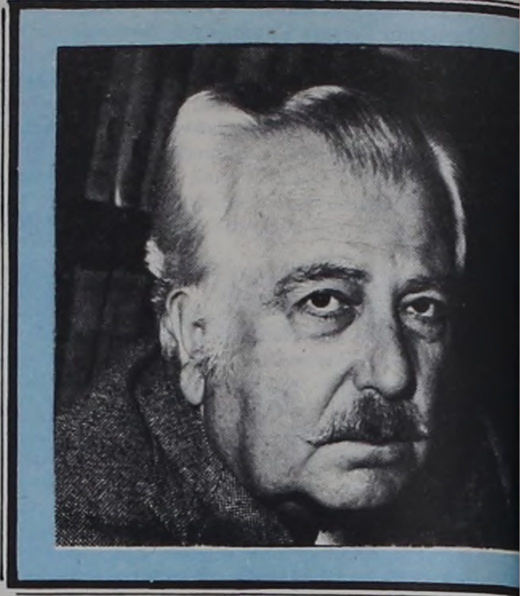
Bu görüşün karşısında olanlar da maalesef makineler yapmak, üretmek, tüketmek ve bir noktada öldürmek durumundadırlar. Toplumcu insancıl düşünce, bencil ve güçlü klikler karşısında varlığını korumak, saldırıya maruz kalırsa savunmak için ayni yöntemleri benimsemek durumunda bırakılmıştır. Bu bir çelişki, fakat zorunlu bir çelişkidir. Şu halde 6 milyara yaklaşan insan, yaşamak ve çağdaş düzeni sürdürmek için makinelerimiz ile birlikte sürekli olarak tüketiyoruz. İnsanın tükettikleri doğa tarafından her yıl yenilenmekte ve yerine konmaktadır. Ancak makineler için bunu söyleyemeyiz. Makinelerin tükettiği petrol ve kömürü yerine koyamıyoruz. Bundan dolayı zamanı gelince tükeneceklerdir. Belki de bundan önce fosil yakıt tüketiminin böylesine artmış olmasının meydana getireceği çok ciddi sorunlar ile karşılaşacak, yeni düzenler (sosyal ve ekonomik), yeni dengeler oluşturmak, üretim, tüketim, rekabet, öldürme biçimlerini değiştirmek zorunda kalacağız. İşin bu noktadan ötesini tartışmak veya tahminlerde bulunmak peri masalı anlatmaya benzeyeceği için bu noktada susmayı doğru buluyorum. Bu noktadan daha ileri gidip tahminlerde bulunan ve bir takım masallar anlatmaya yeltenen burjuva kuramcıları var. Onlar masalları sermaye çıkarlarını korumak ve toplumu uyutmak için anlatıyorlar. Biz de aynı şeyi yapmayalım.

Sosyalist Yarın • Fosil yakıt kaynakları (kömür ve petrol) tükenmeden önce insanlığın başına bazı önemli sorunların çıkabileceğinden söz ettiniz. Böyle diyerek neyi kastettiğinizi öğrenebilirmiyiz ?

O.N.Koçtürk • Kapitalizmin iç çelişkilerini bilirsiniz. Kendi kendini yiyen ve için için çürüten bu düzen çöküntü halindedir. Hayasızca sömürdüğü ve kağıt paraya dönüştürdüğü ekonomik güç, siyasal gücün tek ve değişmez kaynağı olan halk yığınları ile çatışma halindedir. Ekonomik güçlerini, bunaltıcı koşullar altında, siyasal güce, polis gücüne dönüştürerek ayakta durmaya çalışan patronlar, milyonlarca insanı beslemek, memnun etmek ve kendilerini savunmakla görevlendirmişlerdir. Bir dizi asalak örgüt kurulmuş, gerçekleri saklamak ve üzerine şal örtmekle görevli bilim adamı kadroları oluşturulmuştur. Bu asalakların gönlünü yapmak için daha çok üretmek, daha çok üretmek için da çok sömürmek ve tüketmek gerekiyor. Üretimde, sömürüde karşılaşılan güçlükler bir yana, tüketim de bir sorun olmuş ve üretim artıkları ile tüketim artıkları yalnız insanın değil, canlı doğanın varlığını tehdit etmeye başlamıştır.

Patronların servetlerini garanti altına almak ve daha rahat biçimde yaşamak için kurdukları kentlerde, çevre kirlenmesi diye tanımlanan bir dizi sorun ortaya çıkmakta, uygarlık hastalıkları insanlığı tehdit etmekte, hava, su, besin önlememeyecek biçimde kirlenirken, ilişilmemiş doğa da bu gelişmelerden etkilenmektedir. Bu çöküntü kapitalizmin çöküntüsüdür. Ekonomik güçlerini seferber edince, sosyal, siyasal ve kültürel ortamı istedikleri biçimde düzenliyebeleceklerine inananlar, şimdi de bu ekolojik çöküntüyü gizlemeye çalışıyorlar.

Yüz yıl önce kapitalizmin iç çelişkilerini toplumun gözünden saklamak için kiralanmış, Malthus ve Mollinar gibi bilginlerin yerini, bugün ekolojik çöküntüyü gizlemek ve saptırmakla yükümlü bir takım profesörler almışlardır. Demokratik düzende ve geçerli Anayasa ilkelerine göre herkesin solumak, su içmek ve karnını doyurmak gibi doğal hakları, çalışmak gibi bazı yükümlülükleri vardır. Solunacak hava, içecek su, yiyecek ekmek bulamayan milyonlar bu haklarını arayacak kadar bilinçlendiler. Çalışmak, insan olduklarını hissetmek için iş arıyorlar. Fakat kapitalist düzen onlara iş vermiyor. İşi olmayanlar sokağa çıkınca soluyamıyor, bir bardak temiz su bir lokma ekmek bulamayınca kendi kendilerine soruyorlar. İlk soru 'ben insanmıyım?' sorusudur. Bu sorunun cevabını araştıranlar çoğalırsa, üretim biçimi petrol ve kömür kaynakları tükenmeden değişecektir. O zaman petrol ve kömür de tükenmeyecektir. Çünkü onları tüketen de, çevreyi kirleten de üretim biçimidir.

Sosyalist Yarın • İzin verirseniz şu Vatan'da çıkan yazınıza dönelim. O yazıda çağımız insanı için ekonomi konusu kadar önemli olan başka bir konunun, ekolojik konuların toplumumuza yanlış anlatıldığını, saptırıldığını iddia ediyordunuz. Bu yanlışlar, sapmalar ve yozlaştırmalar nelerdir onları açıklayın...

O.N. Koçtürk • Teşekkür ederim. Bu suretle bana bir sahifelik bir yazıda anlatamadığım bazı ilginç konu açıklığa kavuşturma olanağı vermiş oluyorsunuz. O yazıda da izaha çalıştığım gibi ekonomi ve ekoloji sözcükleri ayni kökden kaynaklanmaktadır.

Gerekçe de ev, hane anlamına gelen 'Oikos' sözcüğüne bazı takılar eklenerek oluşturulmuş bulunan ekonomi sözcüğü, bireyin veya toplumun parasal girdi çıktılarını ve ilişkilerini inceleyen bir bilim dalı olarak kullanılırken, parasal ilişkiler dışında kalan ilişkiler de ekoloji disiplini tarafından incelenmeye başlanmıştı.

Ancak burjuvazi para ve parasal ilişkilerle herşeyden çok ilgilendiği için ekonomi bilimi hızla geliştirilirken ekoloji bilimi yüzlerce yıl unutuldu ve bitkilerle hayvanların birbiriyle ve çevreleriyle ilişkilerini inceleyen bir bir bilim dalı olarak kenarda kaldı. Kardeş ve özdeş olan bu iki bilim dalından birinin çok gelişmiş, diğerinin geri kalmış olmasının yarattığı dengesizlik, sonuçları ile karşımızdadır. Bu dengesizliğin yaratıcısı ve suçlusu kapitalizmin kendisidir. Benim çocukluk çağımda ekonomi ortalama vatandaş tarafından çok yüzeysel biçimde ve yanlış anlaşılıyordu. O zaman ekonomi yerine Arapça karşılığı olan İktisat sözcüğünü kullanıyorduk. İktisat denilince de aklımıza para artırmak, kıt kanaat yaşayarak, harçlığımızdan keserek biriktirdiğimiz parayı kumbaraya atıp İş Bankası'na yatırmak geliyordu. Halkın bir lokma , bir hırka felsefesine uyarak biriktirdiği paraları Bankalarda toplayanlar. bunları kullanarak bugünkü kapitalist düzenin çekirdeğini oluşturdular. Bugün bile halk arasında iktisatlı yaşama, iktisat etmek gibi deyimler kullanılmakta, iktisatla, tasarruf (biriktirme) birbirine karıştırılmaktadır.

O zaman bazı toplumlarda filizlenmeye başlayan yeni iktisadi görüş ve doktrinlerin topluma sızmasından, başka deyimle kapitalist ekonomi gibi, sosyalist ekonomi ilkelerinin de tanımlanıp karşılaştırılmasından yıllarca önce ekonomi (iktisat) sözcüğünün Türkçe anlamını

DEĞİL ,

UDUR

EKONOMİ, EKOLOJİ VE ÇEVRE KİRLENMESİ KAVRAMLARI ÜZERİNE OSMAN NURİ KOÇTÜRK'LE BİR SÖYLEŞİ

Bir süre önce, Besin ve Beslenme Uzmanı Osman Nuri Koçtürk'ün "Ekonomi ve Ekoloji" başlıklı bir yazısı yayınlandı. (Vatan, 28.xıı. 1976)
Ekonomi ve ekoloji bilim dallarının ele aldıkları konular öğretim ve koşullandırma biçimleri açısından eleştirisini yapan yazar, ekonomiye nazaran yeni bir bilim dalı olan ekolojinin, kavram ve kapsam bakımından yanlış anlaşıldığını, burjuvazinin ve egemen çevrelerin oyununa gelmemek için, işçi sınıfının, ilerici basının konuya sahip çıkmasını öneriyordu.
Helsinki'de yapılan -Çevre Sorunları- toplantısından sonra, birçok ülkede olduğu gibi, Türkiye'de de başta, başkentin hava kirliliği olmak üzere bazı konular tartışılmakta, henüz bir bütünlük içinde ele alınamamaktadır.
Bu durumda Koçtürk'ün görüşlerine biraz daha açıklık kazandırmak, ekonomide olduğu gibi ekolojik konuları, kapitalizm ve emperyalizmin uygulamaları açısından değerlendirerek olup bitenleri daha iyi anlamak için kendisi ile bir röportaj yapmış bulunuyoruz.

pıttılar. Daha sonra da Marksist ekonomiyi kitaplardan çıkararak, bu konuda konuşmayı, yazmayı, tartışmayı yasakladılar.

Ekoloji, ekonomiye nazaran genç ve yeni gelişen bir bilim dalıdır. Şüphesiz bu da tıpkı ekonomi gibi, kişinin veya toplumun benimsediği temel felsefeye uygun olarak gelişmekte, kapitalist ülkelerle, sosyalist ülkelerin ekolojik anlayışları değişmektedir. İki yüz yıl bitkilerin ve hayvanların çevreleri ve birbiriyle ilişkilerini incelemekle yetinen ve toplum sorunlarına pek değinmeyen ekologlar, kapitalizmin azgınlaşması döneminde, insan toplumlarının hayvan toplumlarına pek benzediğini ve bazı bilginlerin bu benzetmeyi yaptıklarını gördüler. Bu müthiş bir şeydi. Düşünen, konuşan, araç yapan, üreten üstün bir yaratığın, binlerce yıl süren bilimsel tutarsızlığı yüzünden yeniden hayvan topuluğuna dönüşmesi çoğunluğu korkuttu. İnsanlar güçlünün güçsüzü ezdiği, yaşamına doğrudan doğruya veya dolaylı biçimde son verdiği bir yaban düzeni içinde yaşamayı kendilerine yakıştıramadılar. Durumu inceleyenler oldu. Gerçekten kapitalist toplumdaki ilişkiler ve üretimin oturtulduğu ilkeler hayvan topluluğunda geçerli ilişkileri andırıyor ve hatta onun da gerisinde kalıyordu.

Ekoloji insan topuluğunun ilişkilerini daha gerçekçi ve bilimsel biçimde görebilmek için, doğadaki durumu yeniden incelemeye ve insanı da kapsamı içine almaya başladı. 1920 lerden sonra başlayan bu akımlar bugün ürününü vermekte, kapitalizmin çelişmeleri, açmazları ve neden olduğu sorunlar daha iyi anlaşılmaktadır. Ancak kapitalizm bu gelişmeye ilgisiz değildir. Dışkıladıktan sonra, pisliğini örten bir hayvan gibi, içgüdülerine ve deneylerine dayanarak suçunu örtmeye, ekonomi gibi, ekolojiyi de saptırarak amaçlarının aracı haline getirmiye çalışıyor. İşte biz bu dönemi yaşıyoruz.

Kapitalist toplumlarda gerçekten ilginç olan ekolojik bilgi ve bulgular, halk yığınlarının uyanması, sol akımların önlenmesi için afyon gibi kullanılırken, geri bırakılmış ülkelerde ekoloji denilince, su aygırlarının, yaban eşeklerinin yaşamına ilişkin bilgiler veren filimler gösterilmekte, TV ekranları bu filimlerle işgal edilirken, Üniversitelerde ekoloji okutulmamakta, ya da ekonomide olduğu gibi, kapitalizmin çıkarlarını zedelemeyecek biçimde okutulmaktadır. Ekonomide olduğu gibi, ekolojide de kapitalist koşullandırmanın karşısına işçi sınıfı ve demokratik kuruluşlar olarak çıkmak, bilmek, öğrenmek, halkı uyarmak, yanlış kavramların yerleşmesine ve konunun yozlaştırılmasına engel olmak durumundayız. Ancak bu hem zaman ve hem de çaba sorunudur. Ekonomik koşullandırmaya yüz yıl sonra karşı koyabilir duruma gelen halkımızın, ekoloji konusunda da yüz yıl gecikmesi veya geciktirilmesi mümkün olmayacaktır.

Ekolojik konularda kapitalist uygulamaların eleştirilmesi henüz yasaklanmadı. Bu aşamaya ulaştıktan sonra yasaklanacağını da tahmin etmiyoruz. Çünkü ekonomik konulardaki zıtlaşma ve çelişmeye karşın, ekolojik konularda birleşme ve bütünleşme zorunlu hale geliyor. Çünkü ekolojik olgular siyasal sınır tanımadan her ülkeyi ve her toplumu etkiliyor. Denizlerin kirlenmesi, havanın, suyun ve besinlerin kirlenmesi bir değil birçok toplumun kısacası insanlığın sorunudur. Kapitalist ülkelerde başlayan bir deniz kirlenmesi, sosyalist ülkelerin denizlerini elbette etkileyecektir. Çözüm, ortak çabaları gerektiriyor. Ancak kapitalizm gene de direniyor. Bu direnmenin ne zamana kadar süreceğini izlemek ilginç olacaktır.

Sosyalist Yarın ● Emperyalist ülkelerde çevre sorunu diye sunulan sorun, size göre temelde nasıl ele alınmalıdır? Emperyalist ülkeler bu sorunu çözmek için ne gibi yöntemler uyguluyorlar? Bunun geri kalmış ülkeler açısından sonuçları ne olabilir? Gerekirse bazı örnekler vererek anlatabilirmisiniz ?

O.N. Koçtürk ● Bunu klasik bir ekoloji kitabının içindekiler (fihrist) bölümünde ele alınan konular ile kapitalist desteğin iktidara getirdiği siyasal iktidarların gündeme getirdiği konuları karşılaştırarak kolayca anlayabiliriz. Örnegin ABD'nin gündeminde ve Türkiye'de revaçta olan konular ile ekoloji kitaplarının konuları arasında büyük farklar ve ayrıcalıklar vardır. Bilim adamı ne denli satılmış ve saptırılmış olursa olsun, gene de kitabını yazarken belkide kitabın üzerinde isminin bulunduğunu düşünerek, meselenin anlaşılması için gerekli olan tüm bilimsel açıklamaları yapıyor. Konuları diziyor ve bağlantıları kuruyor. Kitap kapitalist çevrenin desteği ile basılacak ve büyük bir telif hakki ödenerek yayınlanacaksa, bazı konuları atlıyor veya karanlık bırakıyor. Fakat siz o kitabı okuyunca çeşitli sorunları çözebilecek kadar doğru bilgi edinebiliyorsunuz. Bağnaz politikacı tümüyle farklı bir davranış içindedir. Patrona gelince, o, gerçeklerin tümünü inkar edebiliyor.

Ekolojik konularda, ekonomik konularda olduğu gibi bencil ve toplumcu dünya görüşü arasında kıyasıya bir çatışma var. Bu nedenle yaklaşım farklı oluyor. Bu durum sürüp giden kargaşanın nedenidir. Bilim adamları kolay anlaşıyor, gerçekler etrafında kolayca birleşiyorlar. Ancak patron ile patron uşağı politikacının uzlaşmaya niyeti yok. O fabrikasının dumanının tütmesini, artıklarının denizlere akıtılması ve kendisine maliyeti yükseltecek ve kârını artıracak hiçbir mükellefiyetin yüklenmemesini arzulamaktadır. Balıklar ölecek, denizler çoraklaşacak, insanlar aç kalacak, bu onu pek ilgilendirmiyor ve sorumluluğu yüklenmiyor.

Sosyalist ekonomik görüşü açıklayan kitapları dengine getirip zararlı yayınlar olarak niteleyip mahkum etmeye çalışanlar, yakın bir gelecekte toplumcu ekolojik görüşleri de makhkum etmeye çalışacaklardır. Tabii güçleri yeterse yapacaklardır bunları... Belki de yapamayacaklardır....

Çünkü ekolojik çelişkiler ekonomik çelişkilerden çok daha etkin bir hale gelmekte, ekonomik girişimler ekolojik sonuçlar yaratırken, ekolojik dengenin bozulmuş olması ekonomik çöküntülerin nedeni olmaktadır. İş bu kerteye dayanınca gerçekleri saptırmak ve suçluyu saklamak mümkün olmamaktadır. Olup bitenlerin tümünden kapitalist düzenin ve kapitalist üretim biçiminin sorumlu olduğunu açıkça söyleyebiliyor ve bilimsel verilere, gözlemlere dayanarak açıklayabiliyoruz.

Kapitalizm yalnız insana ve insanlığı karşı değil, doğaya karşı da suçludur ve hiçbir yargıç onu aklayamaz. Kaldı ki bu konuda en büyük ve en adil yargıç halkın kendisidir. Yargılama sürmektedir. Ekonomik yanıyla mahkum edilmiş olan kapitalizm, bu kez de ekonomik uygulamaların ortaya çıkardığı ekolojik sonuçlar nedeniyle yeniden yargılanacak ve doğaya karşı suç işlemiş bir düzen olarak bir daha mahkum edilecektir. Bu kapitalist düzenin sonu olacaktır.

Sosyalist Yarın ● Biraz önce kapitalizmin ve onu destekleyen siyasal kadroların tıpkı ekonomik konular gibi ekolojik konuları da kamuoyuna çıkarlarına uygun biçimde yansıttıklarını, gündemi buna göre oluşturduklarını, işlerine gelmiyen konuların ve özellikle toplumcu değerlendirmelerin onları kızdırdığını, klasik bir ekoloji kitabının içindekiler (fihrist) bölümünün kapsadığı konular ile ülkemizde tartışılan konular karşılaştırılırsa bu iddianızın ispatlanmış olacağını söylediniz. Böyle bir karşılaştırma yaparmısınız ?

O.N. Koçtürk ● Bu karşılaştırmayı yapabilmek için rasgele bir ekoloji kitabını alıp açalım. Örneğin elimin altında Charles H. Southwick'in 1972 yılında yayınladığı, 'ECOLOGY AND QUALİTY OF OUR ENVİROMENT' isimli kitabı var. New York, Cincinnati, Toronto, Londra, Melbourne gibi merkezlerde, genellikle kapitalist ülkelerde İngilizce olarak basılmış ve yayınlanmış olan bu kitabın giriş bölümünde ekoloji kavramının anlamı ve çevrenin kalitesi anlatıldıktan sonra, suyun kirlenmesi, havanın kirlenmesi, gürültü, erozyon, tarım ilaçları kirlenmesi, radyoizotoplardan ileri gelen kirlenme, solit artıklar gibi konular incelenmekte, daha sonra sosyal davranış ve nüfus dinamiği başlığı altında nüfus artışı kentleşme, kalabalıklaşma, grup çatışmaları, istila ekolojisi, ekoloji ve bulaşık hastalıklar gibi konulara değinilmektedir.

Ekolojinin tarihsel yönünün açıklandığı ikinci bölümde ise, avcı ve toplayıcı ilkel insandan başlanarak, çağımıza kadar bütün aşamalar gözden geçiriliyor. İnsanın çevresine karşı tavrı başlığı altında, Endüstri Devrimi, 20. yüzyıl optimizmi gibi konular ele alınıyor. Ekolojinin ilişkili olduğu yardım ettiği ve yardım gördüğü bilim dalları açıklanırken 'Evrim ve doğal seçim' görüşü açıklanıyor. Ekosistem, ekosistemin yapısı, ekolojide analiz gibi konulara değiniliyor ve üretim, tüketim, dekompozisyon gibi tanımlar getiriliyor. Enerji kaynakları, besin zinciri, insanın ekolojik yapının karmaşıklığına ve dayanıklılığına etkileri incelendikten sonra ekolojik yeterlilik konusu anlatılıyor. Kirlenmeye direnme sınırı, iklimler, ele alınan konular arasındadır. Nüfus artışı, nüfus artışının yapısı ve dinamiği, Malthus nazariyesi, nüfus dalgalanmaları, sosyal gerilim ve fizyolojik tepki mekanizması, sosyal davranış ve nüfus dinamiği, rekabet, rastgele okuduğum bazı başlıklardır. Bundan sonra toplum ekolojisi inceleniyor. Bu başlık altında insanlığın geleceğini inceleyen alt başlıklar var. Oksijen kaynakları, su, besin, yerleşme olanakları, savaş, insanın uyum yeteneği bu başlık altında inceleniyor.

Elimize daha başka kitaplar alıp onların fihristlerini de inceleyerek ekolojik konuların kapsamının giderek genişlediğini, ekonomik olguların ve siyasal uygulamaların bu açıdan eleştirildiğini görüyoruz. Fakat kapitalist toplumun bu konular arasından seçip gündeme getirdiği sadece birkaç konu var Bu seçim yapılırken, egemen grupların çıkarlarının korunduğunu ve suçlarının gizlendiğini görüyoruz.

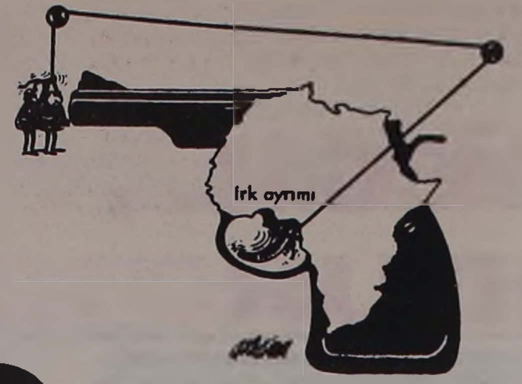
Türkiye'deki durumu ele alalam. Kamuoyuna 'Çevre sorunu' olarak aktarılmış olan ekoloji şimdilik başkentte havanın kirlenmesi, İzmir körfezinin kirlenmesi, greve giden işçilerin İstanbul'da çevreyi kirli bıraktıkları ve hastalıklara sebep olacakları düzeyinde tartışılıyor. Tarım ilaçlarının sebep olduğu kirlenmeye pek değinemiyorsunuz. Çünkü Türkiye'ye tarım ilacı imal ve ithal edenler arasında üç ayrı siyasal partiye mensup üç ünlü doktor var.

Ankara'daki hava kirliliği, kapitalist yaşam ve üretim biçimiyle aşırı tüketimin sonucu olduğu halde meseleyi bu açıdan eleştirmek hayli zor. Sözde kapitalizm sayesinde ilerleyen teknoloji, hava kirliliğini önleyecek yöntemler getirecek ve bu sorunu çözümleyecektir. Ekoloji denilince akla öncelikle Urfa'nın Birecik yöresine yerleşmiş Kelaynak Kuşları, Sultan Sazlıgında yaşayan ördekler, leylekler geliyor.

Kapitalist odakların halkımıza 'Yeşil Devrim' diye yutturmaya çalıştıkları tarımsal kalkınma planları, gerçekte, bu çevrelerin ithalat ve ihracattan önemli çıkarlar sağlamasından öteye, topraklarımızı çoraklaştırmak ve tarımsal üretimi tek yönlü hale getirerek köylü kesimini yoksullaştırmak amaçlarına yöneliktir. Ülkemizde hiçbilimsel koşula bağlı olmadan sürdürülen gübreleme ve ilaçlama topraklarımızı öldürmüş, çoraklaştırmış, ekolojik denge tehlikeli biçimde bozulmuştur. Türkiye'de yüksek kaliteli hayvansal ve bitkisel protein üretimi dolaylı yollardan engellenmekte, örneğin Soya Fasulyesi üretimi sistemli olarak baltalanmaktadır. Fiyat oyunları, kredi olanakları, gübre ve ilaç yardımları ile politik bir görüntü kazandırılarak yürütülen uygulamaların gerisinde, ekolojik planlarını gerçekleştirmeye çalışan gizli örgütler var.

Türkiye'nin bu düzeyde incelenmesi gereken pekçok sorunu var. Ancak konuları bu açıdan incelemiyor, ekoloji denilince çevre sorununa ve oradan başkentin havası ile İzmir körfezinin kirlenmesine gelip takılıyor, bir adım ileri atamıyoruz. İşçilerimizin sağlık ve üretkenlik bakımından geri kalışlarında emperyalist ve kapitalist kuramcıların geliştiridiği yöntemler ve hazırladıkları ortam etkili oluyor. Ancak bunun nasıl hazırlandığını, çözümün ne olabileceğini çoğunluğa anlatamıyorsunuz. Klasik ekoloji kitaplarının fihristleri ile bizim ilgilenebildiğimiz ekolojik konular arasında büyük boşluklar var.

APARTHEID:

GÜNEY AFRİKAnın IRK AYIRIMI POLİTİKASI

Ayırma hali anlamına gelen apartheid, Güney Afrika Hükümetinin ırk ayrımı, baskı ve sömürü sistemine verdiği isimdir. Bu sistem sayesinde nüfusun beşte birinden azını oluşturan beyaz azınlık ülkenin tüm yaşamını kontrol edebilmektedir.

Afrikalıların, Asyalıların ve beyaz olmayan diğer insanların hareket özgürlüğü, siyasi ve sosyo-ekonomik hakları aşırı biçimde kısıtlanmaktadır. Toprağın çoğu beyaz azınlığa tahsis edilmiştir. Afrikalılar, bilinçli ve sistemli olarak bölünmüş ve yaşamları için ülkenin ancak yüzde 13 ü ayrılmıştır.

Apartheid, Güney Afrika'nın siyasi olduğu kadar ekonomik yapısının da temel taşıdır : Genellikle beyazlarla, yabancı çıkarların sahip oldukları sanayi kuruluşları ve ticari firmalar da apartheid'den yararlanırlar. Toprakları ve doğal kaynakları ellerinden alınmış, sefalet düzeyinde ücretlerle ter döken ve Güney Afrika ekonomisinin bel bağladığı ucuz emeği sağlayan Afrikalıları sömürerek, büyük kâr elde etmektedirler.

Hollanda dili konuşan Afrikanerler ile İngilizce konuşan unsurların birleşerek 1909 Güney Afrika Birliğini kurmalarından beri, beyazlar ırk ayrımı politikası uygulamışlardır. 1948'de Milli Partinin iktidara gelmesiyle apartheid resmi devlet politikasına dönüşmüştür. Güney Afrika iktidar partisi liderleri çatışmalardan kaçınmak, değişik grupların "ayrı kalkınmalarına" imkan tanımak ve "uygarlığın daha az gelişmiş aşamasında olan beyaz olmayan ırkların ayrılmasını ve temas noktalarının azamiye indirilmesini"savunmuşlardır.

Güney Afrika'nın eski Başbakanlarından Hendrık F. Verwoerd, 1963 yılında Meclise hitap ederken şöyle diyordu : "En basit biçime indirgendiğinde, sorun sadece şudur : Güney Afrika'yı Beyaz tutmak istiyoruz... 'Beyaz tutmak' da tek bir anlama gelmektedir. O da Beyazların hükümranlığı yani 'liderlik' veya 'yön verme' değil fakat 'kontrol' ve hakimiyet' dir."

Apartheid'in temel gerçeği, kurbanlarıdır. Kurbanlar listesine Güney Afrika'nın geleceği de dahildir. Afrikalılar katliamdan hakarete kadar her türlü felakete uğramışlar, toprakları na el konulmuş, inanılmaz sefalete kadar itilmişler, en insanlık dışı hapisanelere tıkılıp, ardı arkası gelmeyen baskılara maruz kalmışlardır. Afrikalılara, her köşe başında hakarete, kötü muameleye uğrayan diğer renkli ırklar da katılmışlardır. Geçmişlerinden ve siyasal haklarından mahrum bırakılmış bu insanların geleceğe ilişkin ümitleri de yoktur. Apartheid yüzünden ülkedeki Asyalıların yaşamları da tariflerin ötesindedir.

İzlenen politikanın doğal sonuçları fiziki, ruhi ve ahlaki çöküntülerdir. Tahribatın kapsamı gerek nitelik gerekse sayısal olarak ölçülebilmektedir. Güney Afrika'da apartheid'in kahredici sonuçları apaçık ve yaygındır. Bu açıdan bakıldığında apartheid, kurban yaratmada büyük başarıya ulaşan politikalar ve uygulamalar bileşimi olarak tanımlanabilir. Bu tanımlama da apartheid'in, ırk ayrımı ve ön yargılar, ırklara göre davranış, doğal ve insan kaynaklarının ekonomik sömürü ile hukuki, idari ve polis terörü üzerinde kurulmuş tarihsel birikimli ve kısıtlı bir ırkçılık sistemi olan gerçekçi tanımlama biçimiyle uyuşmaktadır.

Bu insanların yaşamlarının her yönü Devlet tarafından yönetilir ve sınırlanır. Bu insanlar için apartheid, günlük ve bitmeyen bir tecrübedir.

Ayrı bölgelerde yaşarlar, değişik tren ve otobüslere binerler Okulları, kiliseleri, lokantaları, plajları, kulüpleri ve spor alanları ayrıdır. Başka kapılardan geçer, aynı park sıralarına oturamazlar, taksi ve telefon kulübeleri bile ayrıdır. Hastaneleri ayrıdır, mezarları da Kütüphanelerde, hayvanat bahçelerinde, sanat galerilerinde ve müzelerdeki ziyaret saatleri bile ayrıdır.

1945'te Milliyetçi Hükümetin iktidara gelmesinden sonra, apartheid politikasını uygulamaya sokacak çeşitli yasal tedbirler alınmıştır. Sadece bayazlardan kurulan Parlamento yüzlerce yasayı kabul etmiş, bunlara dayanarak da binlerce kararname, yönetmelik ve genelgeler yayınlanmıştır. Bunlara mahalli yasalar da eklenince, apartheid'in yasal mekanizması ortaya çıkmaktadır. Bu mekanizma genel refaha değil, beyaz olmayan çoğunluğun pahasına, beyaz azınlığın çıkarlarını korumaya yöneliktir.

Güney Afrika yasalarına göre Güney Afrika topraklarının yüzde 87 si, nüfusun sadece yüzde 20 sini oluşturan beyaz azınlığı "tahsis edilmiştir." 1936 Bantu Toprak Yasasına göre, toprağın geri kalan yüzde 13 lük kısmı da, nüfusun yüzde 68 ini oluşturan Afrikalılara ayrılmıştır.

Ayrıca, 1966 Grup Bölgeleri Yasasına göre, Güney Afrikanın tüm kentleri ayrı ayrı "grup bölgeleri" bölünmüştür. Sadece "beyaz" veya "renkli" olarak sınıflanan kişiler toprak veya bina sahibi olabilirler. Mevcut yasalara göre hiç bir Afrikalının, Güney Afrikanın herhangibir yerinde toprak sahibi olma hakkı yoktur.

Bir kentte doğup, sürekli olarak 50 yıl yaşamış, ancak sonra iki hafta bile için olsun, ikamet etmek üzere başka bir yere giden Afrikalının, izin almadıkça doğduğu yere dönmeye ve orada 72 saatten fazla kalmaya hakkı yoktur.

Bir kentte doğup 14 yıl sürekli yaşayan ve aynı işveren için dokuz yıl çalışan bir Afrikalının karısı, izin almadan 72 saatten fazla kocasıyla yaşarsa yasaları ihlal etmiş sayılır.

Yine 1956 (Kentsel Bölge) Birleştirme Yasası hükümlerine göre, bir kentte doğup, 50 yıl sürekli olarak çalışmış bir Afrikalı, Bantu Yönetim ve Kalkınma Bankasının görüşüne göre, o kentteki Afrikalıların sayısı "makul çalışma ihtiyacının üstünde" ise, o kentten ayrılmaya zorlanabilir. Bu kişiler için resmi sıfat, "fazlalık Afrikalıdır".

Böylesine "fazlalık" bir Afrikalı, bölgeyi ailesiyle birlikte terketmek zorundadır. Bakanın karar vereceği bir yere, iş veya meskeni olsun veya olmasın gitmek zorundadır.

Bantu Komiserinden izin almadan ikamet etmediği başka bir Bantu bölgesine girmek te suçtur. Cezası 860 dolar veya üç yıla kadar hapis veya ikisi birdendir.

Sendikaları, işçi-işveren ilişkileri ve anlaşmazlıklarını kapsayan 1956 Sınai Uzlaşması Yasasına göre işçi, "bir işveren için çalışan, Afrikalılar dışında bir kişidir" olarak tanımlanmakta, dolayısıyla çok dar kısıtlamalar dışında, Afrikalıların grevlere katılmaları yasalara aykırı olmaktadır. Bir Afrikalı 1973 Bantu İşçi İlişkileri Yasasında belirtilen usuller dışında greve katılırsa, ağır cezaya maruz kalır.

1945 Bantu (Kentsel Bölge) Birleştirme Yasasına göre Çalışma Bürosu kentte çalışan bir Afrikalının işine, işveren karşı çıksa bile, istenilen an son verebilir.

1949 Karma Evliliklerin Yasaklanması Yasasına göre, Güney Afrika'da beyazlarla beyaz olmayanların evlenmeleri yasa dışıdır.

Afrika'nın bir başka apartheid'çi ülkesi Rodezya'nın beyaz azınlık hükümeti başkanı Ian Smith, "atış talimi" yapıyor.

1 Kasım 1975 tarihli, 333 sayılı Genelgeye göre, beyaz bir kişinin beyaz olmayan biri ile önceden izin almadan, Güney Afrikanın herhangi bir yerinde birlikte çay içmesi yasaktır.

1950 Komünizm Yasasına göre, Adalet Bakanı istediği kişiyi "Komünizmin amaçlarına hizmetle" suçlıyabilir. Bu kişi "ortak amaçlı" iki veya daha fazla kişinin toplantılarına katılamaz. Böyle bir kişinin yemeğe iki arkadaşını davet etmesi yasalara aykırıdır.

1962 de çıkarılan bir yasa ile bir evin duvarına "Kahrolsun Apartheid" yazan bir Afrikalı altı aya kadar hapsedilir.

1967 Tedhişçilik Yasasına göre bir kişi çeşitli nedenlerle ölüm cezasına çarptırılabilir, mesela: "Devlet yönetimini müşkül durumda bırakmak" veya "Güney Afrikanın beyaz ile diğer kişileri arasında düşmanlık hislerini teşvik etmek" gibi.

Yarbay rütbesinden yukarı bir polis görevlisi, "herhangi bir yerde bulunan herhangi bir kişinin", komünizmin amaçlarına hizmet edecek bilgilere sahip olduğuna inanırsa herhangi bir gerekçe göstermeden bu kişiyi 14 gün süre ile tutuklayabilir.

Son yıllarda beyazlar arasında belirli bir işsizlik görülmezken, Afrikalılar arasında işsizlik yükselmektedir. Bir milyondan fazla Afrikalının işsiz olduğu veya asgari düzeyde yaşamalarına imkan vermeyecek düzeyde ücretlerle çalıştırıldıkları hesaplanmaktadır.

Uzun süreden beri Afrikalılar ve beyaz olmayanları daha iyi gelir sağlayan vasıflı mesleklerden uzak tutmak için bilinçli bir politika uygulanmaktadır.

Afrikanın en yüksek düzeyde sanayileşmiş ülkesi olan Güney Afrika'nın beyaz nüfusu dünyanın en yüksek kişi başına gelirine sahipken, Afrikalıların kişi başına geliri dünyanın en düşükleri arasındadır.

Afrikalıların sağlık durumlarını asgari gelir, sınırlı istihdam ve eğitim fırsatları, yaşanılmıyacak konutları ve hükümetin cüzi sağlık ve sağlık tesisleri harcamaları gibi nedenler, olumsuz olarak etkiler.

1966 da yapılan bir araştırmaya göre, tipik bir Afrika rezervinde çocukların yaklaşık olarak yarısı 5 yaşından önce ölmektedir. Güney Afrika'da her 35 dakikada bir, beyaz olmayan 3 çocuğun besinsizlikten öldüğü hesaplanmaktadır.

Irklar, toplumda daha önce belirlenen yerlerine göre ayrı ayrı ve farklı olarak eğitilmektedirler.

Hükümet Afrikalıların eğitim maliyetinin çoğunun Afrikalılara yüklenmesi görüşünde vergileri yükseltmiştir. Beyaz çocukların eğitimi için Afrikalılara oranla, 10 misli harcama yapılmaktadır. Beyazlar için okul mecburi ve ücretsizken, Afrikalılar için tam tersidir. Beyazlara okullarda bedava kitap verilirken, Afrikalılar ailenin bir aylık gelirinden fazlasını kitaplara ödemek zorundadır.

Beyaz okullarında öğretmen-öğrenci oranı son zamanlarda 21:1 iken aynı oran Afrika okullarında 60:1 dir. 1975 te Afrikalı öğrencilerin ancak % 5 i liseye gidiyordu. 15 milyon Afrikalının ancak 5000 i üniversite mezunudur.

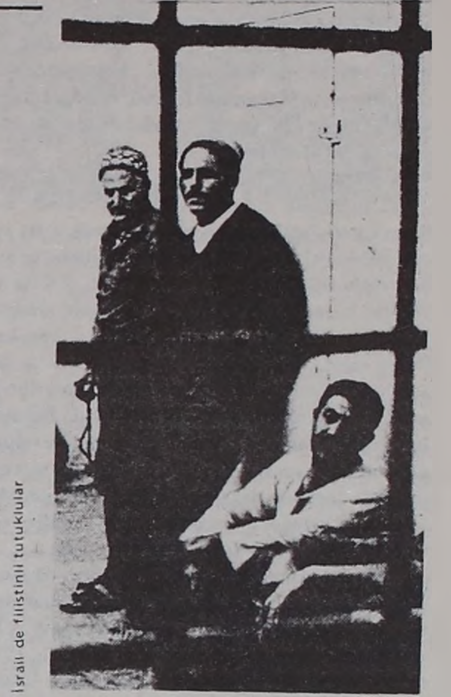
İnsan yaşamının her yönünde olduğu gibi,apartheid sporda da insanları ayırmaktadır. Spor gibi evrensel niteliğe sahip bir insan faaliyeti çok azdır ve spor sevgisi tüm kültürel engelleri aşabilmektedir. Polis ve politikacılar aksini istemedikçe, herkes sporda birbiriyle kaynaşmaktadır.

Ne yazık ki, dünya düzeyindeki boykotlarca uyarılıncaya kadar Güney Afrikalı beyaz sporcuların çoğu bu ayrımın imkan tanıdığı imtiyazlı hallerini benimsemişlerdi.

BU GÜN İSRAİL İŞGALİ ALTINDAKİ ARAP TOPRAKLARINDA YAŞAYAN ARAPLAR ÜZERİNDE IRKÇI BİR BASKI POLİTİKASI UYGULANMAKTADIR.

İSRAİL KOMÜNİST PARTİSİNDEN İKİ LİDERLE GÖRÜŞME

"FİLİSTİNLİLERİN ANLAYIŞLI OLMALARINA İHTİYACIMIZ VAR"

İsrail de filistinli tutuklular

Tawfig Zayyad ve Felicia Langer İsrail Komünist Partisi (Rakah)nin Filistinlilerin kurtuluş mücadelesini destekleyen iki önemli üyesi. Zayyad İsrail sınırları içindeki en büyük Arap kenti olan Nazareth'in belediye başkanı. Langer ise Filistin davasını savunmakla ün yapmış bir avukat.

Zayyad 30 Mart 1976 da İsrail'de Arapların, İsrail'in toprak işgallerini protesto amacıyla düzenledikleri kitle gösterilerinin örgütlenmesinde önemli bir rol oynadı. Bu gösterilerde İsrail yönetimi, Araplara iyi bir ders vermek amacıyla 6 Arabı öldürdü, 8 arabı yaraladı ve yüzlercesini de tutuklayarak zindanlara attı.

Zayyad'ın söylediklerine göre, göstericilerin soğukkanlı tutumu dolayısıyla olaylar bu kadarla kaldı. Ancak ne varki bazı gençler polis tarafından dövüldü ve parlamento üyesi ve kentin belediye başkanı olmasına rağmen polis Zayyad'ın evine de saldırdı, aile üyelerini dövdü, kapı pencere ve döşemeleri tahrip etti ve evin içinde tabancayla rastgele ateş etti. Zayyad'ın belirttiğine göre, ayrıca Saknin'de 3 kişi herkesin gözü önünde polis tarafından öldürüldü ve Kfar Kana da bir gencin hayatına polis dayağıyla son verildi. Diğer köylerde ise polis hiç gözükmedi ve grev ve gösterilerde böylece sona erdi.

Zayyad sadece belli kentlerde polisin göstericilere müdahalesinin nedenini ise şöyle açıkladı: "Yalnızca İsrail yönetimince belirlenen yerlerde göstericilere ateş açıldı. Arabba, Saknin, Deil Hann, bu seçilen yerler arasındaydı. Çünkü bu bölgeler Araplardan zorla alınmıştı ve yönetim bu sert tutumu ile Araplanın bu zoru kabullenmelerini sağlamanın çabası içindeydi."

Zayyad, Batılı gazetecilerle yaptığı görüşmede şu gerçekleri gözler önüne serdi :

- İsrail, 1948 savaşından bu yana tam 1 milyon 700 bin dönüm Arap toprağına el koymuştu.
- İsrail'de Araplara ait topraklara el koyma işlemi durmaksızın sürdürülmekte idi. Her iki üç yılda bir İsrail yönetimi adeta Araplara ait topraklara el koyma kampanyası açmakta ve el konulan topraklar üzerinde yaşayan Arap nüfus üzerinde ırkçı ve baskıcı yöntemler uygulanmakta idi.
- İsrail yönetiminin uyguladığı politika yalnızca toprak işgallerini kapsamakta, eğitim, kamu hizmetlerinden yararlanma gibi alanları da içine alarak çok yönlü bir baskı politikası biçiminde yürütülmekte idi.
- Arapların oranı İlkokullarda % 20, Orta Okullarda % 7,7 ve Üniversitede ise sadece % 1,8 di. Özellikle Fen eğitimi yapan fakültelere Arap öğrenciler alınmamakta, üniversite mezunu Araplara ise hiç bir iş verilmemekte.
- Arap köylerinin pek çoğu elektirik, su gibi temel gereksinimlerden yoksun. Arap köylerinin hiç birinde kütüphane, tiyatro, oyun alanları gibi temel kültürel tesisler yok.
- 60 binden Fazla Arap işçisi kendi köyleri dışında çalışmak ve yaşamak zorunda. Üstelik Arap işçiler İsrailli işçilere göre daha az ücretle çalıştırılıyorlar. Ülkede işsizlik oranı arttığı zaman öncelikle Arap işçileri işten çıkarıyorlar.
- İşgal edilen topraklardaki 30-35 bin kadar Filistinli (toplam nüfusun % 3 ü) 1967 savaşından bu yana hapishanelerde bulunmakta.
- Toprak işgallerine karşı olan politik protestolara izin verilmemekte ve bu tür gösterilere katılanlara ağır cezalar verilmekte. Duvarlara slogan yazmaktan ya da Filistin bayrağını evinde bulundurmaktan hapis yatmakta olan pek çok Arap var. Mahkemeye çıkarılmadan önce, soruşturma safhasında siyasi suçlu olması gereken bu Araplara işkence edilmekte ve adi suçlu muamelesi yapılmakta. Kızılay yetkililerinin bu "suçluları" görmesine izin verilmemekte. Mahkemeler ise bunlara işkence yapıldığı yolundaki iddialara hiç bir zaman kulak asmamakta.

Zayyad ve Langer bir İsrailli olarak bu gerçekleri gözler önüne serdikten sonra, gazetecilerin çeşitli sorularına şu cevapları verdiler.

Soru : Sizce Araplara yapılan baskının kaynağı nedir ? Bütün bu baskılar. Arap topraklarında kurulan özerk bir Yahudi yönetiminin ürünümüdür ?

Cevap : Uygulanan baskı ve şiddet politikası aslında İsraildeki belli bir azınlığın politikası. Bu güçler İsrail devletinin yönetimini ellerinde tutuyorlar. Daha açık ifade etmek gerekirse ; bu politikanın nedeni İsrail devletinin varlığı değil. Bu politika, devleti ellerinde tutan azınlık güçlerinin politikası. Emperyalizme göbekten bağlı ve onun Orta Doğudaki jandarmalığı görevini üstlenmiş olan bu güçler, devlet yönetiminden alaşağı edilirlerse, Araplarla Yahudilerin bir arada yaşamaları mümkün.

Soru :Filistinlilere baskı yapmayan bir İsrail devletinin var olması mümkün olabilirmiydi ?

Cevap : Birleşmiş Milletler yasalarına göre kurulmuş bir devlette bu mümkün olabilirdi. Araplar üzerinde uygulanan baskı,kaçınılmaz bir olay değildi. Ancak yöneticilerin siyonist emelleri bu olanağı ortadan kaldırıldı.

Soru : Peki, Filistinli Arapların kendi topraklarının işgaline karşı çıkmaya hakları yokmu ? Afrika da eğer beyaz azınlık toprak işgaline kalkса, ülkenin tümünü işgal etmese bile siz buna karşı çıkmazmısınız ?

Cevap : Sanıyorum farklı bir durumdan söz ediyorsunuz. Filistinde 1948 den önceki özel koşulları hatırlamak gerek. Bu koşullarda, hem Araplar ve hemde Yahudiler birarada yaşayabiliyorlardı. Bu mümkündü. Daha sonra Birleşmiş Milletler kararı ile kurulan Filistin Arap ve İsrail devletleri ; Güney Afrikadan nitelik olarak farklı bir olay.

1947 de alman Birleşmiş Milletler kararı tesadüfi değil. Bu karar, demokratik güçlerin ve özellikle Sovyetler Birliği ile diğer sosyalist ülkelerin desteği ile alındı.

Soru : Sizce bu sorunun çözüm yolu nedir ?

Cevap : Sanıyorum, İsrailin işgal ettiği topraklardan acilen çekilmesi gerekir ve Filistinlilerin bu topraklarda özerk bir devlet kurmaları ile bu sorun çözümlenebilir. Bunun yanında mültecilerde mutlaka eski yurtlarına dönmelidirler. Ancak bütün bunların yanında İsrail devletinin de var olması zorunludur. Yalnız bu devlet kesinlikle genişleme amaçları gütmemelidir. Tam tersine, emperyalizmin Orta Doğu'da ki politikasını önleyici önlemler almalıdır İsrail devleti. Bunun için de İsrail in 1967 savaşı öncesindeki sınırlarına çekilmesi gerekmektedir. Bu sınırların ötesinde, özerk bir Filistin devleti kurulmalı ve bu devlet aynı zamanda İsrailin de varlığını tanımalıdır.

Soru : 1948 de Yahudi devletinin kurulmasında, pek çok ülkeden atılan Yahudi mültecilerinin rolü nedir ?

Cevap : Bildiğiniz gibi, gerçek yaşamda mutlak bir adaletten sözetmek olanaksız. Yahudiler, tarihleri boyunca bir devlete gereksinme duymuşlardır. Bu günkü İsrail devleti sade yahudi mültecilerin devleti değildir. Çözüm ideal olmamakla birlikte barışın sağlanması yine de mümkündür. Filistinlilerden bize karşı anlayışlı olmalarını istiyoruz. Bu günkü Dünya dengesi başka bir çözüm yolunu kapalı tutmaktadır. Belki ilerde sosyalizmin daha çok ülkede gerçekleştirilmesi ile birlikte, sosyalist devletlerin aradaki engelleri kaldırması mümkün olacaktır. Ancak bu henüz bir ütopya.

1976'dan ...
TEK KURTULUŞ YOLU:

Bir yıl daha geride kaldı. MC iktidarının damgasını vurduğu 1976 yılında Türkiye, ekonomik, siyasal ve sosyal buhranlar yaşadı. Ekonomi tam anlamıyla bir çöküntünün eşiğine gelirken, siyasal alanda tam bir kargaşa izlendi. Sosyal hareketlilik ve sınıflar arası ayrılık billurlaştı. Burjuvazi, toplumun kendi dışındaki kesimlerine iğrenç dişlerini pervasızca gösterdi. Açık oynadı, kesin tercihlerini ortaya koydu. Ama Türkiye'nin hiç bir sorununa çözüm getiremedi. Çünkü Türkiye'nin sorunları, Türkiye kapitalizminin yapısal sorunları idi ve kapitalizm çerçevesinde kaldıkça çözümlenmesi olanaksız boyutlara ulaşmıştı. Dolayısıyla burjuvazi, kendi sorunlarına da bir çözüm getiremedi 1976 yılında.

1976'nın burjuvazi için bir çaresizlik yılı olması, toplumun diğer kesimlerinin çözüm arayışlarını da etkiledi. Başta işçi sınıfı olmak üzere emekçi kitleler 1976 yılında daha çok politikleşti. Bu politikleşme DGM direnişinde somutlaştı. Politik mücadelenin kaçınılmazlığı anlaşıldı. Ve yine anlaşıldı ki çözüm, kapitalizmin sınırlarının dışında. Ama kapitalizmin sınırlarının dışının ne olduğu, 1976 da da pek açıklığa kavuşamadı. Gerek güçlü bir sosyalist alternatifin olmayışı ve gerekse CHP'nin kafa bulandırıcılığı emekçi sınıfların tek kurtuluşlarının sosyalizm olduğunu kavrayacakları noktaya ulaşmalarını engelledi. Ama şüphesiz daha çok emekçi, tek kurtuluşun sosyalizm olduğunu kavradı. Emekçi sınıflar açısından 1976'nın nicel birikimi bu yönde oldu.

Burjuvazinin, sorunları 1977 yılına da aktarması, 1977'nin ana çizgilerinin ne olacağını şimdiden ortaya koyuyor. 1977 de çok şey olabilir. Ancak bütün olasılıklara damgasını vuracak olan şey belli. 1977 yılında Türkiye'de kitleler, tek kurtuluşun sosyalizm olduğunu daha bir açık kavrayacak. Sosyalist mücadelenin safları daha bir sıklaşacak. Bu bir dilek değil, gerçeğin ta kendisi. Çünkü Türkiye kapitalizminin gücü, Türkiye'nin sorunlarını çözmede yetersiz kalıyor. Kitleler ise çözüm ve hem de kendi lehlerine çözüm istiyor.

1976 DA 30 YILDIR İZLENEN POLİTİKA İFLAS ETTİ

1948'den bu yana Türkiye dış borçlanmalarla yarınını ipotek altına sokarak,gerçek gelirlerinin üzerinde bir yaşam sürdürüyor. II. Dünya Savaşından sonra, ülkeyi yönetmekte olan burjuva politikacıları— nın - ABD emperyalizminin saldırgan stratejisine uygun olarak- Türkiye'yi ABD'nin bir ileri karakolu haline getirmeyi ve bunun karşılığında da ABD'den ve diğer kapitalist devletlerden kredi sağlamayı politikalarının ana ereği yapmış olmaları, Türkiye'yi kendi gerçeklerine ters düşen, emekçi yığınlarının zararına olan bir çizgi üzerine oturtmuş bulunuyor. Bu politika, geçmiş burjuva hükükmetlerini oldugu gibi MC'yi de dışardan borç aramaya zorluyor ve Türkiye'nin ekonomik ve siyasal açılardan her gün biraz daha bağımlı bir ülke haline gelmesi sonucunu doğuruyor.

30 yıldır izlenen bu tek yönlü teslimiyet politikası, 1976 yılında tümüyle iflas etti. Türkiye 1976 yılında Dünyada bağımlılığı içinde korkunç bir yalnızlık yaşadı. 1976, Türkiye için yalnızlık yılı oldu. Gelmiş geçmiş burjuva iktidarları ABD'yi, NATO'yu ve AET'yi dış politikalarının temel taşları yapmışlardı. 1976, bu dayanakların üçünün de çöktüğü bir yıl oldu. ABD ile sürdürülen bağımlı ilişkiler, "ambargo" kararından sonra dondu. Carter'in ABD Cumhurbaşkanlığına seçilmesi, ilişkilerin tekrar eski niteliğini kazanması yolundaki umutları kırıcı bir sübjektif etken oldu. ABD ile ilişkilerin donması, NATO ile olan ilişkilere de yansıdı. Türkiye NATO ilişkileri de şürtuşmeli bir döneme girdi. Ege ve Kıbrıs anlaşmazlıklarında diğer NATO'lu müttefiklerin Yunanistan lehinde tavır almaları bu sürtüşmeyi somutlaştırdı. AET ile mevcut ilişkilerin Türkiye aleyhine işlediği ise, hükümet yetkililerince hemen hergün açıklanırken, AET yetkilileri, Türkiye AET ilişkilerinin düzenleyicisi olan "katma protokol" ün değiştirilemiyeceğini, yani Türkiye aleyhindeki durumu sürdürme kararında olduklarını defalarca belirttiler.

1976 yılında, Türkiye için son derece önemli ve taraflar açısından yararlı olabilecek "Üçüncü Dünya Ülkeleri" ile ilişkiler, NATO üyesi olmamız nedeniyle normal diploması sınırlarını aşamadı. Anayasa'nın laiklik ilkeleri ayaklar altına alınarak "İslam Konferansı" nın Türkiye'de düzenlenmesine ve bu konferansa üye olunmasına rağmen, bu ülkelerden de umulan yakınlık sağlanamadı. Kaldı ki Lübnan savaşı, bu devletlerle yararlı ve güvenli ilişkilerin kurulamıyacağını bir kez daha gösterdi.

1976'da, 30 yıldır izlenen politika öyle bir iflas noktasına geldi ki, MC iktidarının başı, dış politikada yeni bir çizgiden söz etmek zorunda kaldı.

1976 DA SOVYETLER BİRLİĞİ İLE YAKINLAŞMA GİRİŞİMLERİ YOĞUNLUK KAZANDI

30 yıllık teslimiyet ve iflas politikasının son halkasını oluşturan MC iktidarı 1977 yılına, gerek ekonomik ve gerekse siyasal bakımdan dar boğazlar içinde girdi. Görkemli, gösterişli temel atma törenlerine rağmen ve milyarlık yatırım vaadlerine karşılık, rakamların söyledikleri şeyler bir türlü yadsınamadı.

30 yıldır yabancı kaynaklardan kredi sağlamak, Türk dış politikasının başlıca ereği olmuştu. Dış borçlanma Türk ekonomisini kendi gerçek gelirlerinin üstünde olanaklara kavuşturmuş ve her yıl tazelenebilen bir kaynak olduğu için de, burjuva hükümetleri bu borçlanmanın artırılarak sürdürülmesini, ağır ödünler karşılığında da olsa dış politikalarının ana ereği haline getirimişlerdi. 1976 yılında kredi ve borç musluklarının kapanmaya yüz tutması MC iktidarını yeni olanaklar aramaya iteledi. MC iktidarı, Sovyetler Birliği ile yakınlaşma girişimlerini yoğunlaştırdı. Bu, bir bakıma dış desteksiz yaşayamayan Türkiye burjuvazisinin son umuduydu ve Sovyetler Birliği ile aradaki buzların eritilmesine yönelik gibi gösterilmeye çalışılan bu girişimin temelinde, döviz dar boğazına çözüm bulma hayalleri yatıyordu.

RAKAMLARIN DİLİ

Sovyetler Birliği ile imzalanan anlaşmalara ve önemli tesisler için sağlanan krediler rağmen, MC iktidarı 1977 yılına ciddi bir döviz sıkıntısı içinde girdi. Merkez Bankası tabloları net döviz rezervlerinin 850 milyon dolar açık vermiş olduğunu gösteriyor, dış ticaret istatistikleri ise dış ticaret açığının 1976 yılında 3 milyar 200 milyon dolar olduğunu gözler

1977'ye ...
SOSYALİZM

önüne seriyordu. Kısacası Türkiye'nin 1976 da ki döviz açığı 4 milyar 50 milyon dolardı.

Bu durum bir gerçeği açık seçik ortaya çıkarıyor, kitlelerin gözleri önüne seriyordu: Türkiye'nin dış ticaret dengesi, 1948 e kadar açık vermemekteydi. Açık, bu tarihten itibaren başlamış ve her yıl büyüyerek sürmüştü. 1948 yılı ise, ABD ile yapılan kredi ve yardım (!) anlaşmalarının yürürlüğü girdiği yıldı. Demek ki dış borç ve krediler Türkiye ekonomisinde ki dengeyi tehlikeli bir biçimde bozmuş, izlenen politika Türkiye'yi giderek daha bağımlı bir ülke haline getirmişti.

Gerçek şuydu ki, Türkiye burjuvazisi ve onun politik iktidarı tarih planında iflas etmiş, 1976 yılında attıkları her adımdan da belli olduğu gibi, tam anlamıyla iflas etmişti. Onları bu aczden ve iflastan ne hayali temel atmalar, ne "büyük Türkiye" edebiyatı ve ne de faşist komandoların kanlı saldırıları kurtaramıyordu. 1976, bunu gösterdi....

YOĞUNLAŞAN SORUNLAR

1976 yılında Türkiye burjuvazisi'nin sorunu döviz sıkıntısı olmakla kalmadı. Bu soruna bağlı olarak Türkiye ekonomisi, 35 milyar liralık bir bütçe açığı ile, ağır bir enflasyonist baskı yılı yaşadı. 1976 yılında Türkiye'de fiyatlar, bir önceki yıla kıyasla % 20 oranında arttı. Fiyat artışlarının yükünü emekçi halk yığınlarının taşıdığı bilinen bir gerçekti. Bu gerçek, 1976 yılında emekçi kitlelerin zihnine daha iyi yerleşti. İşçiler, yoksul köylüler, dar ve sabit gelirli yurttaşlar 1976 yılında daha da zor koşullar altında yaşamak zorunda kaldılar. Fiyat artışlarının etkilediği kişilerin ve kesimlerin sayısı 1976'da daha arttı.

Burjuva iktidarlarının 30 yıldır çare bulamadıkları bir sorunda işsizlikti. İşsizlik, 1976 yılında da Türkiye'nin en önemli sorunu olmakta devam etti. 1975 yılında yüzde 13,6 olan işsizlik oranı, 1976 yılında yüzde 15 e yükseldi. Özellikle sanayi kesiminde işsizlik en uç noktaya ulaştı. 1977'ye girerken 2 milyon dolaylarında sanayi işçisi işsiz durumdaydı.

MC iktidarı günü gününe yaşayan her iktidar gibi, bütün bu sorunlar karşısında kolay çözümler peşinde koştu. Örneğin bütçe açığını kapatmak için, açıktan para basma yoluna gitti. 1976 yılında emisyon hacmi 56 milyar liraya yükseltilerek bugüne dek kırılmamış bir rekor kırıldı.

TEZGAHLANAN FAŞİZM

1976 yılında bütün bu olumsuz ekonomik koşulların dar boğazlara sürüklendiği MC iktidarı, emekçi yığınlarının uyanışını ve tepkilerini, temel hak ve özgürlükleri daha da kısıtlamaya çabalayarak ve apaçık faşist yöntemlere başvurarak engellemeye çalıştı. Anayasa Mahkemesi'nin, Danıştay'ın ve Yargıtay'ın varlığına bile tahammül edemeyen MC iktidarı, temel hak ve özgürlükleri büsbütün göstermelik hale getirmek amacıyla 1976 yılı içinde DGM yasasını çıkartmak için olağanüstü bir çaba gösterdi. Ama emekçi halkın, demokrat ve ilerici aydınların verdiği büyük mücadele, gösterdikleri direnç bu amacını gerçekleştirmesine olanak vermedi. Bunun üzerine Demirel ve yandaşları işi iyice zora döktüler. MC içinde yer alan MHP yönetimindeki faşist komandoları, gençliğin, aydınların, bilinçli emekçilerin üzerine saldırttılar. Bundan medet umdular.

Kitlelerin uyanışına paralel olarak, 1976 yılında Türkiye'de de faşizm ciddi bir tehlike haline geldi. Artık Türkiye'de de ideolojisi ve uyguladığı yöntemleriyle Batıdaki modellerine benzeyen, örgütlü bir faşist hareket var. Bu faşist hareket, MC iktidarının bir kanadını oluşturduğu için, devleti adım adım içinden ele geçirme olanağını buldu. Bakanlıklarda Genel Müdürlüklerde kilit noktalarına adamlarını yerleştirdi. TRT ve Milli Eğitim Bakanlığı kanalıyla ideolojisini yayma fırsatını ele geçiren faşizm, onun ne olduğunu ve nasıl çalıştığını henüz kavrayamayan halk yığınlarını ve özellikle de okul çağındaki gençleri, kendi saflarına kazanma yolunda etkiledi.

Bütün bunlar, faşizmin Türkiye de henüz küçük bir parti tarafından temsil edildiğine bakılarak küçümsenmesinin yanlış olduğunun bir kez daha anlaşılmasıgerektiğini ortaya koydu....

1976 DA CHP YUTTURMACASI DA GERÇEK KİMLİĞİNİ GÖSTERDİ

MC iktidarının son halkasını oluşturduğu, burjuvazinin 30 yıldır sürdürdüğü iç ve dış politika 1976 da iflas etti. Bu iflas ediş aynı zamanda iktidarda yer almayan diğer burjuva partilerinin de gerçek kimlikleriyle sırıtmalarına yol açtı. En çok sırıtan ise CHP oldu. Olaylar, gerçek kimliklerin üzerindeki süslü örtüleri kaldırdı. On binlerce emekçi, on binlerce genç, binlerce aydın ve bunların demokratik ve siyasal örgütleri DGM yasasının çıkmasına karşı direnirlerken, CHP DGM yasasının bir Anayasa emri olduğunu ve bu yasaya temelden karşı olmadıklarını söyledi.

CHP bir yandan demokrasi vaadedip, kaba kuvvete karşı olduğunu açıklarken, bunun tam tersi uygulamaları kendi örgütü içinde gösterdi. Gençlik Kolları Kurultayı ve 23. Kurultay demokrasi vadedenlerin, anti-demokratik yapılarını bütün açıklığıyla ortaya koydu. Bu Kurultaylarda anti-demokratik her türlü yöntem ve kaba kuvvete başvuruldu.

CHP'nin kendi solundaki örgütleri suçlayıcı tutumu ve bu örgütlerle her türlü diyalogu kesmesi de CHP için demokrasi açısından umutlar bağlamanın ne kadar yersiz olduğunun bir başka göstergesi oldu. Çünkü bilindiği gibi demokrasi, en azından faşizme karşı olan güçler arasında diyalog, uzlaşma ve denge sağlayarak faşizme karşı mücadele etme becerisini gerektiriyordu. Bu deneylere yanaşmayan kuruluşlardan demokrasiyi savunmalarını ve kurmalarını beklemek, boş bir hayalden öteye geçemezdi. İşte 1976, bu gerçeği de gözler önüne serdi... 1976'da CHP yutturmacası etkinliğini sürdürmekle beraber önemli yaralar aldı.

1976 AYNI ZAMANDA SOSYALİSTLERİN "MEŞRULUK" SAVAŞI VERDİĞİ YIL OLDU

1976 yılı, burjuva düzeninde sosyalistlerin "meşruluk" savaşının bitmeyen bir savaş olduğunu gösterdi. Anayasa güvencesi altında olan Sosyalist Parti (SP)nin Genel Sekreteri ve Ankara İl Yönetim Kurulu üyeleri güpegündüz sokak ortasında faşist komondoların saldırısına uğradılar. Bu saldırı, burjuvazinin eline fırsat geçince sosyalizmi "meşruluk" sınırları dışına itmeye çalışacağının somut göstergesi oldu. Ama buna rağmen SP'nin safları giderek sıklaşmaya başladı. Bu olgu da şunu gösterdi ki; sosyalistler, her şeye rağmen sosyalist hareketin her türlü yasal olanağı kullanmasından ve bu yasal olanakları genişletme mücadelesinden vaz geçmemelidirler.

TEK KURTULUŞ YOLU SOSYALİZM

1976'nın 1977'ye bıraktığı en önemli miraslardan birisi, tek kurtuluş yolunun sosyalizm olduğunun daha çok kişi tarafından kavranması oldu.

1977'ye girerken daha çok kişi, adaletli bir düzen kurulmasının, demokrasinin nimetlerinden gerçekten yararlanılabilmesinin, bugüne dek iktidar olmuş olan sınıfların, iktidardan uzaklaştırılması ile olanaklı olduğunu anladı.

1977'ye girirken daha çok kişi, Türkiye'yi bu hale getirenlerin, emekçileri sömürenlerin, herkesin, yarınlarından umut kesmesine, umtsuz olmasına neden olanların burjuva iktidarları olduğunu anladı.

1977'ye girerken daha çok kişi, Türkiye'nin hızlı, dengeli ve uyumlu kalkınmasının da, demokrasinin gerçekten kurulmasının da ancak emekçelerin iktidar olup kapitalist ilişkilere son vermesi ile mümkün olduğunu anladı....

Bütün bunları bir yandan sosyalistler, öte yandan da bizzat Türkiye kapitalizminin çaresizliği anlattı halk kesimlerine....

tiyatrolarımız

Ankara Sanat Tiyatrosu Çalışanları ile söyleşi

DEVRİMCİ TİYATRO, NE İLK ÖNCE DEVRİMCİ SONRA TİYATRO, NE DE ÖNCE TİYATRO SONRA DEVRİMCİDİR.

Sosyalist Yarın ● Bir sanat yapıtının, devrimci düşünceyle çelişen sonuçlarına karşı olmak gerektiği kadar, bildiri, slogan ya da afiş niteliği taşıyan yapıtlara da karşı çıkmak gerekirmi? Özellikle tiyatro açısından sizlerin bu konudaki görüşünüz nedir ?

AST ● Devrimci tiyatro yapıtlarında bildirici, slogancı, afişçi özelliklere dayalı anlatımlar seyirci açısından yanlışa çalışır. Başka bir deyişle, sanatın yararı sıfıra iner. Şayet bugün tiyatro hareketimiz içinde ortaya çıkan bir takım ürünler, burjuvazinin kasıtlı yüklenmesi dışında ilkelleştiriliyorsa, bunun nedenleri vardır. Bu nedenler şöyle sıralanabilir:

a) Bir kere getirilen ideolojik tavır yanlış olabilir. Eğer ideoloji, sekter yaklaşımlardan, kalıplardan, modellerden hareketle değerlendirme dışı kopyacı tutumlardan, şematik yaklaşım ve genelleştirmelerden kaynaklanıyorsa, buna bağlı olarak tavır da yanlış olacaktır.

b) Devrim öncesi ve sonrası sanatında, toplumsal yapının tahlilinde, sınıfsal değerlendirmelerde, baş hedef ve belirleyici çelişkileri saptamada netlik olmayabilir. Bunun sonucu olarak, sanatın özünde ve biçiminde şaşmalar ortaya çıkar.

c) Kestirmeci devrimcilik çizgisini oluşturmada alkış ve beğeni kuyrukçuluğuna düşülebilir.

d) Gerçeklikten yola çıkarken, gerçek dışı düşlerin ve öznel yargılarla ülkemizin ve halkımızın yorumlamasına girilebilir.

e) Sanatçı kişi olarak yapılan işin adamı olunmayabilinir.

Bize göre, tiyatro hareketimiz içinde bir takım ürünlerin ilkel nitelikler taşımasının altında, bu nedenler yatmaktadır.

Slogancı tavır, tiyatro açısından tiyatronun işlevi dışında bir takım sonuçlar yaratır. Örneğin oyun öyküsü yazarlığında slogancılığa kaymalar, oyun kişilerinin derinliksiz çizimine, oyunun akışı içinde oyun kişilerinin jest ve tavırlarında sınıfsal gerçeklerden kopuk olmalara, düz bir hat içinde sıkışıp kalmalara yol açar. Bu düzlük giderek idealist anlatımlara, hatta romantik boyutlara kadar varır.

Böyle olduğunda seyircimizin oyun karşısındaki yargıçlığı, eleştirmenliği ortadan kalkar. Seyircinin bilinçlenmeye, birikime, değiştirme ve eyleme dönük yapısı durağanlığa itilir. Seyircinin bilgilenmesi (değişmek ve değiştirmekten yana) elinden alındığı gibi, onun düşüncesinde ve duygularında pasifleşmesine neden olunur. Çünkü böyle bir yaklaşım seyircisine (doğru yanlış) slogana gelişi özümletmez. Örneğin "kahrolsun faşizm" ... Evet kahrolsun.. Ama neden ve nasıl ? Biz bunu sanat olayının oluşum sürecinde seyircimize inandırıcı bir biçimde aktarabiliyorsak, o da bunu kabulleniyorsa sağlıklı bağı kurmuşuz demektir. Böylesine özümleterek kurulan bağın vurucuIuğu, slogancı anlatımın çok ötesindedir.

Çünkü slogancı anlatımlar seyircide eyleme dönük birikimi gerektiği gibi yaratmazlar. Çözümlenmişten, bitmişten, sonuçtan yola çıktığı için varolanı tekrarlar. Bu belirgin karakteristik içinde, öz slogana kilitlenmiştir.

Oysa işçi, emekçi ve halkımıza dayalı seyirci birliğimiz, sloganlara gelişi izlemek isteyecektir. (sloganla noktalamak gerekiyorsa) Anlatılanı anlamak, yorumlamak, yargılamak isteyecektir. Böyle olduğunda varolan duygularını güçlendirir. Hayattaki tavrını daha bir kökten koymaya başlar. Tiyatronun yüreklendirici tadı seyircimizde yaşayan gücü büyütmeye hizmet eder. Fakat bütün bu ayrıntılar sonucu tiyatro, yeri geldiğinde slogan atmaktan da kendini alıkoyamaz. Örneğin; "Bütün ülkelerin işçileri birleşin" dediğinde getirdiği birşey vardır. Yürütülen mücadele içinde seyircisi ile birlikte ideolojik duyguları ortaklaşa tadar.

Bu seferde, sloganı bu özde ve biçimde değerlendirdiğimizde, burjuva , küçük burjuva entellektüelleri saldırıya geçerler. "Devrimci tiyatrolar tiyatro değil slogancılık yapıyorlar " derler. bu tavır onların sınıfsal korkularının ürünüdür. Oysa biz sanatta slogana karşı olurken, sanatımızı halkımız karşısındaki sınıfsal gücü ve hizmeti ölçüsünde değerlendiririz.

Yeter ki seyirciden, ideolojik düşünce ve duygular üstüne kurulu eleştirme-yargılama-tartışma-değiştirmelere dayalı "düşünsel tadı" çekip almasın.

Tiyatromuz seyircisine bilginin sınır tanımazlığini alabildiğine zenginleşmeye hazır olduğunu anlatmalıdır. Bunu yapmadığımızda, tiyatronun tarihsel işlevini yokediyoruz demektir.

Biz Tiyatromuzda işçi sınıfı sanatını, emekçi yığınların tüm çalışan insanlarımızın malı yapmak istiyoruz. Nefesimizi emeğimizi bu yolda vermeye çalışacağız. Sanatımızda işçi sınıfı taraflılığını saklı tutarak, emekçi yığınlarla bağımızı kökleştirmemiz zorunludur. İdeolojik ve sanatsal silahlanmada izleyeceğimiz yol bu olmalıdır. Bu mücadelede tiyatrocu, aracının sanatsal önemini unutmaz. Tiyatro seyircisini bilinç ve beğeni taleplerinden yoksun ederse yeni bir dünyanın umudunu ve gücünü de veremiyecektir.

Son olarak özetlemek gerekirse; devrimci tiyatro, ne ilk önce devrimci sonra tiyatro, ne de ilk önce tiyatro sonra devrimcidir. Devrimci tiyatro olmak zorundadır. Devrimci tiyatro sözcükleri, özü ve biçimiyle çözülmez bir bütün olarak kavgalarını sürdüreceklerdir.

Sosyalist Yarın ● Devrimci Tiyatro grubu olarak sorunlarınız nelerdir ?

AST ● Yasaklamalar, engellemeler, sansür; turnelerde polis baskıları kanıksanmış sorunlar bizim için.

Devrimci Tiyatronun sınıf mücadelesindeki öneminin farkında olan egemen güçler, kendi yaptıkları yasaları bile hiçe sayarak yasaklamalarını, beraat etmiş oyunlara kadar vardırıyorlar.

"Gişe sorunumuz yok" demek gerçekleri göz ardı etmek olur. Günün üçte ikisini tiyatro çalışmalarına vermiş kişiler geçimlerini bu gişeden sağlayacak, günlük harcamaları bu gişeden karşılanacaktır. Ama bu kaygu belirleyici, tüm çalışmalarımızı yönlendirici değildir kuşkusuz. Yoksa sırtımızı herhangibir kuruluşa dayamak, ya da egemen güçlerin dolaylı ya da dolaysız destekleyeceği bir tiyatro yapmak gerekecekti.

Tiyatroyla ilgilenmemizin amacı ; halkımıza aydınlık dolu, dostluk dolu daha yaşanır bir geleceğin kaçınılmazlığını göstermek, bu mutlu günlere varış mücadelesinde hedeflerin yanlış saptanmasına gücümüz ölçüsünde engel olmak, ödünlerin, yaldızlanmış yutturmacaların etkisinde kalmamasını öğütlemek olduğuna göre bunu nasıl gerçekleştireceğiz? Bu gerçekleştirmede karşılaşacağımız güçlüklerin üstesinden nasıl geleceğiz ? Devrimci Tiyatro grubu için asıl sorun işte bu.. Mücadelemizin yüceliğine inancımız, bilincimizi her an ayakta tutmamızı; okumak, katılmak, sınamak ve sınamayı gerektiriyor. Bu sorunu giderebilmek de özveri ile gerçekleşecek kuşkusuz. Bugüne dek olduğu gibi, şimdi de bu konuda hazır ve inançlıyız.

Öğrenmenin ve sınamanın birlikteliğini uygularken kariyeristlerin eleştirilerine set çekmek, onları etkisiz kılmak, kendini devrimci gören ya da göstermek isteyen çıkarcıların engelleme, yıpratma, karalama çabalarını boşa çıkartmak zorundayız.

Çalışmalarımız, görevimizin giderek daha az kusurla gerçekleştirilmesine yönelik. Bunu beceremezsek, anlatmak istediklerimizi sloganların gölgesinde söylemek zorunda kalacağız. İşte o zaman zavallı sanatçılar, ya da daha doğru bir deyişle, kendini sanatçı sayan zavallılar durumuna düşeceğiz. İşçi Sınıfı mücadelesini ve bilimini kavrayıp özümlediğimiz, gündelik hayata uyguladığımız ölçüde görevci, anlaşılır ve yalın olacağız.

Sorunlarımızdan biri de oyun yazarı sıkıntısı. Bu konuda ya yardımlaşarak yeni yazarlar kazanacağız (ki bir süredir bu konuda önemli adımlar attık) ya da omuz vererek içimizden yetiştireceğiz.

Sosyalist Yarın ● 1976-77 sezonu için çalışmalarınız neler ?

AST ● 1976-1977 sezonunda ANA, DİMİTROF, NEREYE PAYİDAR ? ve ALADAĞLI MIHO oyunlarını sergileyen tiyatromuz, biri Çocuk oyunu olmak üzere dört oyun sergilemeyi amaçlıyor yeni sezonda. Ömer Polat'ın yazdığı "1975'de 804 İşçi" ile Türkiye-Irak petrol boru hattı yapımında çalışan işçilerin emperyalizme, yerli işbirlikçilerine ve sömürüye karşı direnmeleri ve kararlı mücadeleleri anlatılmaktadır. Bu oyunun yanı sıra Bertolt Brecht'in "1871 Paris Komünü" hazırlanmaktadır. Oyun, 1871 yılında Paris işçisinin ve halkının iç ve dış düşmanlara karşı mücadelesini anlatmaktadır. Oyunda olayın tarihsel önemine sahip çıkılarak günümüz mücadelesine ışık tutmayı amaçlıyoruz. Ardından Vasilli Vasillikos' un "ÖLÜMSÜZ" adlı yapıtının çalışmalarına başlıyacağız.

Çocuk Tiyatrosuyla da çağımız gerçeklerini çocuklarımıza, onları "büyümüş de küçülmüş" ukalalığına itmeden, sanatlı bir biçimde göstermeyi, öğretmeyi amaçlıyoruz. Bunu yapabilmenin bıçak sırtında yürümek kadar güç olduğunun bilincindeyiz. İlkemiz; çocuklara yalanlarla, düzmece masallarla değil, çağımızın doğrularıyla ulaşmaktır. Çağımızın doğruları ise duyguda değil, akıldadır. İsteriz ki, çocuklarımızın aklı, geçici duygulanmalar yerine "göz yaşı döktürmeyecek bir dünya" düşünsün. Bu düşünceden hareketle ilk oyun olarak Ahmet Tümel' in yazdığı "Akıllı Hayvanlar"'ı seçtik.